Universita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2011 **Jana Pilíková**

Universita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra informačních technologií a technické výchovy

DÍTĚ V MATEŘSKÉ ŠKOLE A POČÍTAČ

CHILD IN KINDERGARTEN AND COMPUTER

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Irena Fialová, CSc.

Autorka bakalářské práce: Jana Pilíková

Studijní obor: Učitelství pro MŠ

Forma studia: Prezenční

Bakalářská práce dokončena: březen, 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury

V Praze dne: …….

Podpis: …….

Chtěla bych poděkovat paní Ing. Ireně Fialové za její vstřícnost a odborné vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem učitelkám a ředitelkám mateřských škol a rodičům, za jejich pomoc při realizaci mého výzkumu. Také děkuji celé své rodině, příbuzným a přátelům za jejich podporu při dokončování mé práce.

Název:

Dítě v mateřské škole a počítač

Anotace

Bakalářská práce „Dítě v mateřské škole a počítač“ pojednává o možnostech využívání počítačů v mateřských školách a o konkrétních názorech na počítačovou gramotnost.

Popisuje názory jednotlivých odborníků, ale i názory ze strany rodičovské populace. Dále se zabývá tím, jak jsou počítače v dnešní době využívány v mateřských školách, jaké je vybavení počítačovou technikou dnešních mateřských škol. Zabývá se konkrétními metodami, formami a organizací vzdělávání dětí předškolního věku. V neposlední řadě poukazuje na vzdělání učitelek a učitelů mateřských škol v oblasti počítačových technologií.

Popisuji zde obecné podmínky využívání počítačové techniky u dětí předškolního věku, které jsou stanoveny v RVP PV[1]. Řeší se zde i další faktory, jako osobnost učitele, rodiče a samotného dítěte předškolního věku. Zaměřuji se i na názory jednotlivých učitelek mateřských škol a jejich připravenost v oblasti počítačové gramotnosti.

Praktická část je zpracována formou dotazníkového šetření, dále doplněna metodou pozorování a rozhovorem. Jedná se o postřehy, poznatky, zkušenosti a názory jednotlivých oslovených respondentů z řad odborníků, ale i rodičů dětí z mateřských škol.

Klíčová slova

Dítě předškolního věku, počítač, RVP PV, mateřská škola, rodina, práce na počítači, nová a netradiční metoda

[1] Rámcově vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Title

Child in a kindergarten and a computer

Annotation

Bachelor work „Child in a kindergarten and a computer" treats of a possibility of computer use in kindergartens and of concrete opinions on computer literacy.
It describes views of particular specialist, but also from the point of view of the parental community. Further it deals with how the computers are nowadays used in the kindergartens, what is the current equipment with computer facilities in kindergartens. It deals with concrete methods, forms and education organization of the pre-school age children. Last but not least points at the education of kindergarten teachers in the area of computer technologies.
The work describes common conditions of computers use by pre-school age children that are determined in RVP PV[1]. There are also other factor solved like personality of the teacher, parents and the pre-school age child itself. I have focused also on the opinion of particular kindergarten teachers and their readiness in the field of computer literacy.
Practical part is processed in a form of survey research, further supplemented by observational method and discussion. It consists of observations, remarks, pieces of knowledge, experience and views of separate questioned respondents from the rank of experts, but also parents of children from kindergarten.

Key words

pre-school age child, computer, general training programme for pre-school education, kindergarten, family, computing, new and unconventional method

OBSAH

Úvod **8**
TEORETICKÁ ČÁST
1 Předškolní dítě a jeho svět **9**
1. 1. Význam dětství 9
1. 2. Vývoj dítěte v předškolním období 10
2 Počítač jako zdroj informací a zábavy **12**
2. 1. Počítač 12
2.1.1. Technické vybavení 12
2.1.2. Počítač ve škole 12
2.1.3. Znalosti pro využívání počítače 12
2. 2. Počítačové hry 13
2.2.1. Definice hry 13
2.2.2. Definice počítačové hry 13
2.2.3. Co je počítačová hry 14
2.2.4. Klasifikace počítačových her 14
2.2.5. Pozitiva a negativa počítačových her 15
2.2.6. Vhodné a nevhodné počítačové hry 16
2.2.7. Využití počítačových her 17
2.2.8. Specifika počítačových her 17
2. 3. Výukové programy **18**
2.3.1. Typy výukových programů 18
2.3.2. Pozitiva a negativa výukových programů 18
2.3.3. Kritéria při volbě programů 19
3 Počítač a rámcově vzdělávací program pro předškolní vzdělávání **20**
3.1. Výhody a nevýhody 20
3.2. Metody, formy, prostředky 20
3.3. Podmínky využívání počítačů 21
3.3.1 Věcné a hygienické podmínky 21
3.3.2 Psychosociální podmínky 22
3.3.3 Časový prostor 22
3.4 Pedagogické zajištění a příprava učitele 22
3.5. Organizace 23
3.6. Vhodnost zařazení práce na počítači 24
3.6.1. Mateřská škola 24
3.6.2. Rodina 24
4 Jednotky KidSmart **25**
4.1. Co je KidSmart 25
4.2. Klady a zápory 25
4.3. Vzhled jednotky 26
4.4. Cíl a náplň 27
5 Dítě a počítač **28**
5.1. Jak pracovat s dětmi na počítači 28
5.2. Přínos počítačů pro děti předškolního věku 29
5.3. Podmínky využívání 29
5.4. Možná rizika 29
5.5. Pohled odborníků 30

PRAKTICKÁ ČÁST

1 Konkrétní cíle praktické části 32
2 Výzkumné otázky 33
3 Výzkumné metody 34
4 Vlastní průzkum 35
4.1 Charakteristika výzkumného šetření 35
4.1.1. Dotazníky pro ředitele mateřských škol 35
4.1.1.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření 36
4.1.2. Dotazníky pro pedagogicko-psychologické poradny 40
4.1.2.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření 40
4.1.3. Strukturované pozorování 43
4.1.3.1. Vyhodnocení pozorování 44
4.1.4. Řízený rozhovor s učitelkami mateřských škol 48
4.1.4.1. Vyhodnocení rozhovoru 48
4.1.5. Dotazník pro rodiče dětí z mateřských škol 51
4.1.5.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření 51
4.2. Respondenti 54
4.3. Výsledky šetření a diskuze 54
Závěr 58
Seznam použitých informačních zdrojů 61
Seznam příloh 63

Úvod

Zvolila jsem si téma bakalářské práce „Dítě v mateřské škole a počítač“ a to hlavně kvůli tomu, že počítače a počítačová gramotnost obklopují celou naši moderní společnost a znalost práce na počítači je základní výbavou každého jedince společnosti. Nabízí nám nové možnosti, spousty informací a zábavy. Přináší nové možnosti v oblasti komunikace, nabízí nám nové možnosti přibližování světa dětem v předškolním věku. Dětem, učitelům i každému dalšímu jedinci nabízí spousty nových a zajímavých informací, nechává je prožít různorodé situace, a to všechno hravou zábavnou formou, která děti i dospělé vždycky bavila.

V dnešní době jsou k dispozici velké množství programů, které jsou vhodné pro děti předškolního věku, ale samozřejmě najdeme i programy, které pro ně mohou být i nebezpečné, proto musíme volit programy velmi opatrně. Musíme dobře zvažovat, ať už jako učitelky, či jako rodiče, jaké programy budeme předkládat dětem předškolního období. Na počítače v předškolním vzdělávání se zaměřuje v dnešní době i rámcově vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, který počítače nepodporuje, ale ani je nezavrhuje. Hledá vhodnou cestu, jak umožnit přístup předškolních dětí na počítač. Uvádí podmínky, pravidla a kritéria toho, jak pracovat s dětmi na počítači.

Sama jsem počítače u dětí předškolního věku do nedávna odmítala a nahlížela na ně spíše negativně. V dnešní době jsem však změnila názory na počítače v předškolním vzdělávání. Začala jsem na počítače nahlížet i z jiných úhlů a došla jsem k závěru, že počítač může být velice vhodnou pomůckou jak pro mě, tak ale i pro děti. Pokud je sledována a kontrolována práce dětí předškolního věku na počítači, pokud jsou dodržovány všechny stanovené podmínky a pravidla, tak si nemyslím, že by počítače představovaly nějaké velké nebezpečí pro děti předškolního věku.

Všechny tyto domněnky mě přivedly k myšlence, napsat svou bakalářskou práci na uvedené téma, které mě posune v mé snaze vylepšit své znalosti, aby byly co nejvíce prospěšné dětem.

Praktická část mé bakalářské práce je postavena na pozorování dětí při práci na počítači, rozhovoru s jednotlivými učitelkami, dotazování se odborníků, ředitelů mateřských škol a rodičů dětí z mateřských škol.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit názory jednotlivých odborníků, rodičů, učitelů a ředitelů na počítačovou gramotnost v předškolním vzdělávání, zjistit vybavenost dnešních mateřských škol počítači, sledovat práci dětí a učitelů na počítači. Zjistit, jak jsou voleny programy pro děti v mateřských školách, jak se řeší organizace na jednotlivých mateřských školách při práci na počítači.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Předškolní dítě a jeho svět

1.1. Význam dětství

Dětství je považováno za jedno z nejdůležitějších období. Žádné životní období nemá na život člověka takový vliv, jako to, co prožije do svých šesti nebo sedmi let. Pro rodiče a učitele je nesmírně důležité, aby znali jednotlivé etapy, kterými dítě předškolního věku bude procházet, aby mu mohli, poskytnou dostatek podnětů a zkušeností, které budou přiměřené danému věku. Je velice důležité, aby toto období bylo pro děti maximálně pozitivní. Každý rodič si přeje, aby dětství jejich dítěte bylo šťastné a aby se dobře vyvíjelo, ale ve výchově se nevyhneme drobným problémům. Pro tyto drobné problémy je dobré být vyzbrojen informací o tom, co v daném věku můžeme od našich dětí očekávat a to v oblasti tělesného, duševního, citového, sociálního a rozumového rozvoje.

Ve třech letech je již dítě svým způsobem osobnost. Dítě už má svou vlastní minulost a má i nějaké zkušenosti. Tyto zkušenosti jsou převážně zaměřeny na jeho vlastní osobu. Zaměřuje se na vlastní domov, na osoby, se kterými žije, na osoby v jeho blízkosti. Až v období, kdy dítě začíná navštěvovat mateřskou školu, se začne seznamovat s okolním světem, poznávat ostatní děti. Dítě ve škole zažívá nespočetně nových situací, má touhu objevovat nové věci, zažívá nová dobrodružství, také jeho řeč se bude neustále zlepšovat a slovní zásoba rozrůstat. Ve třech letech má dítě velice jednoduché potřeby a to hlavně potřebu lásky, potřebu citového zázemí, důslednosti, potřebuje, aby mu někdo naslouchal a pomáhal mu s objevováním okolního světa. V tomto období dítě udělá obrovský krok. Učí se velké množství nových věcí, jako odpoutat se od matky, ovládat své chování, brát v úvahu ostatní lidi, uvědomit si svou pohlavní příslušnost, rozvíjet své dovednosti.

Nic z toho nejde lehko a může se stát, že dítě bude mít určité problémy a naším úkolem je pomoci odhalit tyto problémy a umět dítěti pomoci. Každé dítě je jedinečné, jeho vývoj neprobíhá rovnoměrně. Každé má jinou povahu, jinak reaguje na stejné podněty. Děti mohou být v něčem napřed a naopak v něčem mohou zaostávat. U každého dítěte je třeba respektovat jeho individuální potřeby, musíme respektovat jeho individuální vývoj, jeho individuální rytmus.

1.2. Vývoj dítěte v předškolním období

„ Charakteristickým znakem tohoto věku je postupné uvolňování vázanosti na rodinu a rozvoj aktivity, která už není tak samoúčelná, umožňuje např. dítěti, aby se uplatnilo a prosadilo ve vrstevnické skupině. K uvolnění této závislosti přispívá osvojení si běžných norem chování, znalost obsahu rolí a přijatelná úroveň komunikace.“ *(Vágnerová M., 2000)*

Předškolní období je chápáno jako období od tří do šesti let. Je to období před nástupem povinné školní docházky. Různí autoři toto období pojmenovali i jinými termíny. Švýcarský vědec a vývojový psycholog Jean Piaget toto období nazývá obdobím názorného myšlení, kdy dítě začíná přemýšlet o věcech v souvislostech na podstatných podobnostech a jeho myšlení se začíná vázat na názor. Rakouský lékař, psychiatr a zakladatel psychoanalýzy, Zikmund Freud nazývá toto období obdobím falickým obdobím, neboli časně genitálním, které postupně přechází do období latentního. Významný český pedagog, zabývající se pedagogikou, didaktikou a psychologií, profesor Václav Příhoda, nazývá toto období obdobím druhého dětství. Německý psycholog Erik Homburger Erikson se vyjadřuje k tomuto období tak, že dítěti se začne vyvíjet svědomí, dítě se začíná učit překonávat pocity viny.

V předškolním období nastávají tělesné změny. Protahují se končetiny, trup a hlava jsou v růstu a dochází k osifikaci, protože dokončenou osifikací je podmíněn vstup do povinné školní docházky. Dítě se začíná automaticky pohybovat, ve svých pohybech, je si stále jistější. Pohyb je pro tyto děti velice důležitý. Dítě je schopné zvládnout složitou pohybovou koordinaci, jako je jízda na kole, lyžování, plávání, bruslení. Pohyb je pro děti velice přirozený, zvládají běhání, skákání. Zdokonaluje se i jemná motorika a vyhraňuje se lateralita. Typická je ambidextrie a synkretické vnímání.

V období předškolního věku je typická pro děti mechanická paměť, kdy si dítě pamatuje podle vnějších znaků. Dítě z počátku nedokáže udržet pozornost, ale v průběhu období se toto mění a na konci období dítě dokáže udržet pozornost. Velmi typická v tomto období je eidetická vloha, kdy dítě není schopnost rozlišit realitu a fikci. Dítěte se v průběhu tohoto období také velice silné rozvíjí řeč a obohacuje se slovní zásoba. V tomto období se děti učí pomocí nápodoby, a tak je velice důležitý vhodný vzor dospělé osoby. Pro učení je také velice důležitá motivace. Jako symboly tohoto období je velmi typický fenomenismus, kdy dítě navazuje na konkrétní skutečnost, dále je typický egocentrismus, antropomorfismus, prezentismus a také fantazijní přístup.

Velký význam v tomto období má hra. Pro děti je hra učením i prací. Hra je socializační a motivační činitel, je základní psychickou potřebou tohoto období, hra je také ukazatelem vývojového stupně dítěte a je také terapeutický prostředek. Velmi oblíbené jsou u těchto dětí hry pohybové, námětové a konstruktivní. V tomto období se také děti učí hry s pravidly, kdy je dobré a potřebné učit děti také prohře. Objevuje se také spolupráce s vrstevníky, kdy se děti učí kooperaci s ostatními, učí se respektovat ostatní, učí se také snášet neúspěch.

2 Počítač jako zdroj informací a zábavy

2.1. Počítač

2.1.1. Technické vybavení

Počítač se dnes stává běžným doplňkem domácnosti stejně jako televize, pračka či lednička. Při studiu na školách se práce s počítači stává nezbytnou součástí našeho vzdělání.

Z čeho se počítač skládá? Začneme monitorem. V dnešní době se setkáváme s dvěma typy a to klasické obrazovky a monitory LCD. Další důležitou součástí je počítač, neboli skříň, kde se nachází základní deska, procesor, což je v jistém smyslu srdce počítače. Dále zde najdeme různé druhy paměti a další přídavné kary, jakou jsou grafické, zvukové, síťové a modemové nebo faxmodemové karty. Dalšími potřebnými složkami je disketová mechanika, pevný disk a optické disky (CD a DVD). Klávesnice, myš, tiskárna a skener, jsou další doplňky počítače.

2.1.2. Počítač ve škole

V mnoha zemích se zabývají experti možnostmi efektivního využití počítačů ve školách. V praxi nejde jen o pouhé zakoupení několika počítačů a programů, bez perspektivy do budoucnosti, ale o skutečné zavádění informačních technologií do systému školy. Při kupování počítačů do škol by měl asistovat a spolupracovat profesionál zabývající se hardwarem, ale i didaktik při volbě vhodných programů. Také je nutné uvažovat o nákladech na školení pedagogů a náklady při zavádění počítačové technologie.

Do minulého století vyučovali učitele bez počítačů. Je tedy znalost počítačů a uživatelská dovednost tak důležitá a potřebná? V dnešním moderním světě si však myslím, že odpověď na naši otázku je ano. Počítače jsou velice důležité. Umožňují, abychom mohli realizovat metodu názornosti, umožňují zapojení studentů, žáků, dětí do výuky, usnadňují nabývání životně důležitých dovedností, nabízejí různé možnosti komunikace. Avšak nic z toho samotné počítače nemohou zaručit, a proto je vlastní výuka stále ještě na učiteli, který by ale měl zcela běžně a samozřejmě využívat počítačové technologie.

2.1.3. Znalosti pro využívání počítačů

Učitel či učitelka by tedy měl být dostatečně informačně gramotný. Musí pochopit, jak počítač pracuje a na jakých principech fungují určité programy. Musí znát správnou terminologii a naučit se pojmy, které se používají. Samozřejmě musí umět ovládat daný program, který bude předkládat dětem a studentům. Měl by vědět, jak funguje daný program,

jak by ho mohl využít při práci s dětmi. Počítač by měl využívat pro zlepšení a zefektivnění své výuky (Počítač by měl sloužit pouze jako doplněk vyučování). Měl by sloužit jako jedna z metod vyučování. Využívání výpočetní techniky znamená celoživotní učení, protože tyto technologie se neustále mění a hlavně se rozšiřují možnosti jejich využití.

2.3. Počítačové hry

2.3.1. Definice hry

„Forma činnosti, která se liší od práce i od učení. Člověk se hrou zabývá po celý život, avšak v předškolním věku má specifické postavení – je vůdčím typem činnosti. Hra má řadu aspektů: aspekt poznávací, procvičovací, emociální, pohybový, motivační, tvořivosti, fantazijní, sociální, rekreační, diagnostický, terapeutický. Zahrnuje činnosti jednotlivce, dvojice, malé skupiny i velké skupiny. Existují hry, k jejichž provozování jsou nutné speciální pomůcky (hračky, herní pomůcky, sportovní náčiní, nástroje, přístroje). Většina her má podobu sociální interakce s explicitně formulovanými pravidly (danými dohodou aktérů nebo společenskými konvencemi). Ve hře se mnoho pozornosti věnuje jejímu průběhu (hry s převahou spolupráce, s převahou soutěžní). Výchozí situace, průběh a výsledky některých her lze formalizovat a rozhodování aktérů exaktně studovat. Těmito otázkami se zabývá speciální matematická disciplína – teorie her.“ *(Průcha, et al. 2001)*

2.3.2. Definice počítačové hry

„Počítačové hry jsou jedním z produktů industriální, technické společnosti. Významnou součástí jejich hraní je neustálá snaha o dosahování vysokých výkonů, srovnávání s výkony druhých hráčů. Při hraní však nezůstáváme pouze v oblasti vizuální, ale do hry nás vtahují také estetické a emocionální prožitky. Počítačové hry však jsou přirozeným marginálním objektem. Objektem na hranici mezi technickou dokonalostí a lidskou fantazií, tvořivostí a hravostí. Jejich prostřednictvím tak dochází ke střetům mezi nejmodernější technologií na straně jedné a lidskou přirozeností na straně druhé. Hraní počítačových her umožňuje přirozený přechod mezi starým a novým paradigmatem. Počítačové hry jsou velmi podobné dnešnímu světu. Nabízejí nepřeberné množství informací, jež musí člověk za krátký okamžik zpracovat a dospět k nejefektivnějšímu řešení. Nutí nás k orientaci v prostředí, které je nejasné a plné pravděpodobností. Hraní počítačových her nám dává jednu neocenitelnou možnost, která se v našem reálném světě vyskytuje velmi zřídka - korekci chyb. V počítačových hrách si můžeme vše vyzkoušet nanečisto. Jakoukoliv chybu lze napravit

prostým zmáčknutím tlačítka LOAD[1].Jedinečná šance, jak si vyzkoušet účinek svého jednání na další události. Tato jedinečnost činí z počítačových her nástroj připravující lidstvo pro nové tisíciletí. Počítačové hry jsou součástí zábavy, jsou hračkami. Hračkami, které nás připravují na budoucnost. Pohlédneme-li do budoucnosti optikou sci-fi, možná právě hra bude jedním z důležitých prostředků zajišťujících vývoj a přežití lidstva.“*(Vaculík, 2002)*

2.3.3. Co je počítačová hra

Počítačová hra, jak již z názvu vyplývá, je hra, která je provozována na nějakém počítači. Slouží k zábavě, relaxaci a uvolnění. Dnešní moderní počítačové hry mají vysoké hardwarové požadavky, proto je potřeba, aby byl počítač vhodně vybaven. Novější počítačové hry jsou i velice náročné na objem dat, proto je také potřeba velkého prostoru na hardisku. Každá počítačová hra přivádí uživatele do virtuálního světa, nebo do prostředí, do kterého může pomocí myši, klávesnice či joysticku vstoupit a nějakým způsobem se zapojit do samotného dění. Obvykle vykonáváme nějaký úkol, který musíme stihnout v nějakém časovém limitu, zvládnout nějaký jiný cíl, porazit počítačový program v simulaci nějakého boje, vyhrát závodní simulaci, nebo dosáhnout úplně jiného cíle, ale to už záleží na samotném typu hry. Druhů her je v současné době nespočet, virtuální svět nám nabízí téměř nekonečné možnosti. Námětem počítačové hry může být naprosto cokoli – obsah filmů, historie, aj.

2.3.4. Klasifikace počítačových her

Stejně jako hudba či filmy, lze i počítačové hry rozdělit podle určitého žánru. Neexistuje přesná norma, která by žánry vymezovala, a proto uvedu pouze nejpoužívanější skupiny her.

Adventury jsou určeny pro úzkou skupinu hráčů a jsou založeny převážně na nějakém příběhu. Má charakter nějaké detektivky či hádanky. Navazují atmosféru strachu, napětí a zábava. Hráč řeší nějakou záhadu pomocí skládání informací, které postupně při hře obdrží.

Akční hry se vyznačují rychlou akcí a jsou obvykle v trojrozměrném pohledu, tzv. 3D. Jejich námětem bývá často násilí. Hráč hraje za svou postavu a musí plnit různé úkoly a mise.

[1] Tlačítko zpět, které umožňuje návrat ke stavu před posledním krokem

Sportovní hry, které jsou zaměřeny na stimulaci nějakého sportu. Většinové právo na tento druh žánru má společnost EA Sports, která má výhradní právo vytvářet hry podle skutečných lig, mít skutečná jména hráčů i klubů. Velmi populární jsou kluby jako NHL, NFL, NBA, FIFA.

Simulátory, které stimulují některý z dopravních prostředků-auto, motorka, formule, letadlo, vlak. Tyto hry jsou velice náročné na hardwarové vybavení počítače.

Strategické hry jsou takové, kde se upřednostňuje taktika před násilím a akcí. Při této hře se hráč snaží vybudovat město, zemi, vesmírnou základnu, musí zajistit chod vzniklého útvaru. Cílem je většinou poražení soupeře po vojenské stránce nebo dosáhnout ekonomické převahy. Dále se tyto hry dělí na budovatelské, tahové a realtime strategie.

Logické hry, jsou takové hry, které běžně známe, a hrají se už staletí, ale jsou přepracovány do elektronické verze. Jsou to hry typu piškvorky, šachy, kde je cílem logicky myslet a analyzovat situaci.

Výukové hry, které si dávají za cíl něco naučit, dát dítěti nějaký poznatek. Jsou to nejen hry, které jsou obdobou televizních soutěží (např. Chcete být milionářem), ale mohou být i logické, strategické, aj.

Specifické hry jsou ty nejjednodušší, které jsou určeny pro nejmenší děti, které se teprve začínají seznamovat s počítačem.

Další dělení her je *na off-line a on-line hry,* jsou tedy hry, které jsou hrány přes internet, kde je možnost tzv. multiplayeru, kde se může připojit více hráčů najednou.

Dalším typem rozdělení her je na singleplayer a multiplayer. Singleplayer znamená, že hráč hraje sám podle předem daného scénáře, který vytvořili tvůrci hry. Multiplayer je hra kterou hraje více hráčů spolu nebo proti sobě. Scénář se u této varianty může odvíjet téměř neomezeně podle představy hráčů.

2.3.5. Pozitiva a negativa počítačových her

Je mnoho názorů na tento problém, ale ještě nebyla nalezena odpověď. Někteří experti počítačové hry odsuzují a někteří naopak. Je spousty her, které rozvijí naše poznání, myšlení a tvořivost, ale je i mnoho her, které jsou brutální, agresivní a mohli by děti negativně ovlivnit.

Pro nejmenší děti jsou pak největší hrozbou akční hry, kdy dítě není schopné rozpoznat realitu a fikci.

Negativum počítačových her je především dlouhé vysedávání u počítače a s tím související nedostatek pohybu. Dalším problémem je nedostatek sociálního kontaktu. Některé hry jsou až příliš agresivní, kde je brutalita tolerována, v některých případech je dokonce vyžadována. Často se objevuje i zabíjení lidí a zvířat. Kvůli tomuto agresivnímu a brutálnímu násilí jsou často počítačové hry odsuzovány, ale položme si otázku, jestli doopravdy tyto hry mají vliv na osobnost člověka? Na tuto otázku existuje mnoho výzkumů a názorů. Je důležité podotknout, že počítačové hry nám ve virtuálním světě dovolují dělat prakticky cokoliv, ale je důležité vědět a uvědomovat si, že je to „jakoby". Je potřeba zvážit jaké počítačové hry budeme předkládat dětem. Je však jisté, že některé hry by měly být dětem do 18 let zcela nepřípustné.

Z toho samozřejmě vyplývají i pozitiva počítačových her. Musíme si uvědomit, že neexistují pouze a jen násilnické hry, ale že existuje spousty jiných žánrů her, které mohou být užitečné. Hráči mohou rozvíjet svoji představivost a myšlení. Děti postupně začínají ovládat počítač, učí se pracovat s příslušenstvím počítače. Pomocí některých her se mohou dozvědět spousty informací o světě, historii a získávají nové zkušenosti.

2.3.6. Vhodné a nevhodné počítačové hry

V dnešním virtuálním světě se najde spousta her, které nám mohou být nějakým způsobem prospěšné a nemusí působit negativně na naši psychiku a osobnost celkově. Některé hry mohou být ku prospěchu, mohou být relaxací a příjemnou výplní našeho volného času. Za vhodné počítačové hry lze považovat logické hry, jako jsou hlavolamy, pexeso, puzzle, které jsou vhodné jak pro děti, tak i pro dospělé. Sportovní hry, jako je hokej, fotbal, tenis, které jsou dobrým odreagováním. Některé druhy akčních her, kde je potřeba určité strategie, kdy se rozvíjí tvořivé myšlení, umožňují nám vžit se do nějaké role a mít na starost určitou činnost a být za ní zodpovědný. V neposlední řadě, jsou vhodné i výukové hry, které mohou sloužit jako učební pomůcka při hodinách různých předmětů. Poskytují dětem učení zábavnou formou a děti více baví.

Za nevhodné počítačové hry, by se daly považovat ty, kde jde prakticky jen o to vyvolávat násilí a brutální způsoby ničení nepřítele. Na internetu lze najít spousty serverů, kde je možné

stažení her, a vždy je přítomná nějaká akční, násilná a brutální hra, při jejichž hraní má strach i dospělý člověk, jak se pak cítí dítě, kterému hra je předložena. Velkým problémem je, že tyto hra jsou zcela legálně, zdarma a neomezeně přístupné všem dětem, bez jakékoliv hranice věku.

Je potřeba, aby rodiče sledovali, co jejich dítě na počítači dělá; problémem je nevhodnost počítačových her a nezamezení dítěti přístup na nevhodné stránky.

2.3.7. Využití počítačových her

Využití počítačových her pro výukové účely určitě není nové, ale v hodně institucích je již považována za normální metodu. Avšak lze v tomto najít veliký posun. Začínají se tvořit hry, které jsou tematický orientovány na učivo, které je běžně vyučováno ve školách. Počet učitelů, které tyto hry a počítače celkově považují za vhodnou učební metodu, stále roste. S hraním počítačových her má většina dětí vlastní zkušenost a tak je osvojování nových informací touto formou pro ně přijatelnější. Když něco děláme zábavnou formou, děti to více baví a také si více uchovají v paměti.

2.3.8. Specifika počítačových her

Počítačové hry mohou být hrány na osobním počítači, který je dnes už výbavou téměř každé domácnosti (Apple, PC) nebo na herních konzolích. Tyto hry se často označují jako videohry (Playstation, Xbox, N-Gage, aj.). Hráč pomocí vstupního hardware (technické vybavení počítače) vstupuje do virtuálního prostředí, kde ovlivňuje vývoj dění hry, která je navrhnuta designérem. McAdams (in Šmahel 2003) ve své knize píše, že každé rozhodnutí ve hře je pro hráče „*tvořením jejich vlastní budoucnosti, tedy kreativní činností.*“ Určuje čtyři elementy, které jsou pozorovatelné:

1. reprezentace: hra je subjektivní zjednodušenou reprezentací emoční reality. Hráč používá představivost, kterou hra nabývá na své psychologické realitě.

2. interakce: hráč se aktivně podílí na průběhu hry, čímž ji sám pomáhá definovat, hra na jeho podněty reaguje.

3. konflikt (výzva): je základním kamenem všech her. Autor tvrdí, že bez konfliktu není hra hrou; konflikt může nastávat mezi hráčem a jeho protihráči, nebo hráči a počítačem. I kooperativní hry vždy obsahují konflikt, výzvu.

4. bezpečí: důsledky neúspěchu ve hře jsou vždy menší, než důsledky stejné situace v reálném životě.

(Ondová, M. Poruchy chování v závislosti na počítačových hrách, bakalářská práce, Brno, 2008)

2.4. Výukové programy

2.4.1. Typy výukových programů

1. Aplikační – programy zaměřené na automatizaci nějakých konkrétních úkolů. Nemusí být primárně určeny k výuce.
2. Drilové a procvičující – zpětná vazba o správnosti. Tyto programy jsou ideální pro učení nazpaměť. Jsou určeny pro neomezené procvičování.
3. Instrumentální (tutoring) – tyto programy vysvětlují látku v bodech. Jedná se o kombinaci prezentace s vysvětlením a procvičením.
4. Simulační – modelace prostředí pro pochopení nějaké abstrakce a pojmů. Jedná se o převedení látky do reálného světa.
5. Výukové hry – v těchto hrách může dítě soutěžit a to sám se sebou, s vrstevníky, nebo s počítačem. Je zde velký motivační prvek a pro děti je to výzva.
6. Objevování – je zde možnost dojít k vlastním závěrům. Dítě na základě indicií postupuje dál.
7. Problém solving – jedná se o programy určeny na analýzu, logiku, odůvodnění při řešení problémových úloh. Umožňuje testovat hypotézy.

2.4.2. Pozitiva a negativa výukových programů

Výukové programy rozšiřují hranice aktivit a řešení problému. Slouží i jako motivace ve využití ICT. Umožňují kvalitnější a lépe řízený přechod mezi úrovněmi uchopení jedince. Kladou zvýšený důraz na zápis, značení a přesnost. Poskytují okamžitou zpětnou vazbu a soukromí pro slabší žáky. Dětem umožňují vlastní tempo a individuální přístup. Přesouvají autoritu z učitele a žák se tak stává zodpovědným za své jednání.

Samozřejmě mají výukové programy i svá negativa. Některé výukové programy jsou natolik složité (nejsou didakticky správně zpracovány), kdy snaha o zorientování se v programu může zastínit cíle. Dítě může pak být zahlceno množství látky. Pokud si dítě neví rady a neporozumí programu, není zde možná interakce s jiným člověkem.

Virtuální experiment odvede žáka od přirozeného životního prostředí. Negativem jsou také možné technické problémy, omezený přístup k výukovým programům. Jsou zde kladeny vysoké nároky na technickou zdatnost a přípravu učitele.

2.4.3. Kritéria při volbě výukového programu

Při výběru programů nesmí být prvním kritériem cena programu, ale kvalita a praktická užitečnost. Pokud zakoupíme program s nízkou didaktickou hodnotou, je to pouze zbytečné vyhazování peněz. Kvalita se těžko hned ukáže, ale v dnešní době jsou velmi časté demoverze, což je ukázková verze programu, nebo shareware, což je předváděcí verze, dále jsou také možné konzultace o programu nebo předvedení dodavatele.

Nejlepší je, také se informovat na jiných školách, nebo od kolegů, kteří již mají zkušenost s využíváním výukových programů.

Důležitým kritériem jsou výukové cíle a věk děti, jejich úroveň psychického vývoje. Je potřeba si nejprve stanovit, co chceme děti naučit a jak nám počítač pomůže v naplnění cíle.

Dalším kritériem je, aby vyučující byl informačně gramotný, tj. aby dokázal dobře zvládnout instalaci i užívání výukového programu. Je potřeba, aby program nejprve dostatečně pochopil učitel a pak ho teprve předkládal dětem.

Dále jsou potřebné podmínky realizace, technické zázemí učitele.

Při posuzování vhodnosti či nevhodnosti programu nesmí být výběr ovlivněn vlastními neznalostmi práce s programy a jejich instalací. Začátečník často není schopen program správně nainstalovat, neoprávněně svádí svoje neznalosti na nedostatky programu. Proto je vhodné, nechat si program nainstalovat od odborníků, nechat si vysvětlit užívání programu, aby naše užívání bylo správné.

3 Počítač a RVP PV

3.1. Výhody, nevýhody

Jako všude, i u počítače lze najít výhody a nevýhody jejich využívání. U dětí však musíme zvýšit pozornost, při hledání kladů a záporů, protože počítače pro dítě mohou být velkým přínosem, ale také mohou pro děti znamenat veliké nebezpečí, ať už z hlediska fyzického stavu, tak i z hlediska ohrožení na psychice.

V dnešní době nalezneme hodně výukových programů, které děti mnohému naučí, nebo které děti mohou poučit. Tyto programy jsou vytvářeny hravou a zajímavou formou, která je pro děti velice přitažlivá a děti velice baví. Děti se nenásilnou formou dozvídají mnoho užitečných informací o světě a dalších oblastech poznání. Velkou výhodou počítače je v dnešní době internet, kde lze také najít spousty informací. Internet lze však považovat i za velkou nevýhodu, protože může být pro děti také velice nebezpečný. Je tedy nutné mít toto velmi dobře ošetřeno, aby internetu nebylo zneužíváno.

Velkým nebezpečím pro děti, je tedy internet, pokud však máme bezpečnost dobře ošetřenou, není internet a jeho využití žádný problém, který by mohl dítěti nějak škodit. Velkou nevýhodou počítačů je dlouhé vysedávání, které je v dnešní době velice běžné, kdy si dítě kazí zrak, vytváří si návyk na nesprávné držení těla, dítě má nedostatek pohybu. Další problém představují akční počítačové hry, které jsou často krvavé, kterými jsou děti pohlceny a často je přenáší do skutečného světa. Z tohoto důvodu si děti často pletou realitu s fikcí.

3.2. Metody, formy, prostředky

Pokud chce učitel seznamovat děti s nějakou novou dovedností nebo rozšířit dovednosti, doporučuje RVP PV nejprve:

- Běžné metody – metody didaktické (pozorování, předvádění, experiment)
- Názorné metody (předvedení, pozorování, pokus, příklad)
- Metody praktické činnosti (manipulace s předměty, pohyb v prostoru, didaktická hra)

Až po těchto činnostech bude navazovat nějaký počítačový program.

Pokud chceme využít počítače pří řízené aktivitě, je vhodná zejména pro skupinovou práci. Dobře se hodí pro aktivní procvičování znalostí a dovedností. Počítačem můžeme také různě obohatit jednotlivé tematické celky.

U spontánních činností je už potřeba, aby děti byly schopny nějak samostatně ovládat obsluhu počítače, aby dokázaly samostatně zvládnout programy, zvládnout manipulace s myší a klávesnicí. Tyto spontánní činnosti kladou větší nároky na pedagoga, který musí být schopen sledovat čas, který děti tráví u počítače, musí sledovat dodržování všech podmínek, a v neposlední řadě musí také sledovat, jak jsou děti schopni obsluhovat počítače.

Ve vztahu k předškolnímu vzdělávání není možné stanovit nějaké jasně dané cíle, kterých by dítě mělo dosáhnout. Záleží na jeho zkušenostech s počítačem, na tom, jak je dítě schopné a samostatné, záleží v neposlední řadě i na způsobu vedení a na způsobu motivace. Za cíl lze tedy nelze považovat to, abychom děti seznámily s počítačem, s jeho obsluhou a obsluhou programů. Cílem je využít počítač jako jednu z nových metod, která může zpestřit vzdělávání předškolních dětí. Seznamování dětí s počítačem je pouze vedlejší produkt. Pro vzdělávání dětí jsou podstatné počítačové programy a jejich obsah.

3.3. Podmínky využívání počítačů

3.3.1. Věcné a hygienické podmínky

Velmi důležité je dodržovat hygienické podmínky a požadavky na přiměřenou věkovou ekonometrii. Základem je přiměřené technické vybavení. Monitor by se měl nacházet ve výši očí a měl by být ve vzdálenosti asi 50 cm. Starší monitory, které již nepoužívají, je třeba vybavit filtrem, aby byly splněny ekologické a hygienické normy. Novější a modernější počítače jsou již tímto filtrem vybaveni automaticky.

Obrazovka by měla být nastavena směrem k oknu, aby nedocházelo k přímému osvětlení a odleskům. Monitor je dále potřeba řádně nastavit. Důležité je nastavit přiměřenou velikost znaků, kontrast a jas ve vztahu k osvětlení v místnosti. Negativní záření monitoru dosahuje nejvyšší úrovně po stranách a nahoře. Ve vzdálenosti 50 cm a více od monitoru je intenzita nepatrná. Při shromáždění většího počtu dětí u počítače, mají děti tendenci stát v blízkosti monitoru a zde je třeba děti usměrňovat.

Velikou výhodu mají mateřské školy, které jsou vybaveny jednotkami Kidsmart, kde nemusí tento problém řešit, protože konstrukce počítače je dána tak, aby děti neměly možnost stát v nepřiměřené blízkosti. Při sezení dítěte u počítače je potřeba dbát na to, aby chodidla spočívala na zemi. Nohy mají svírat v kolenním kloubu pravý úhel, stejně jako lokty, které jsou opřeny o pracovní desku stolu. Vhodná je židle, která je nastavitelná podle výšky dítěte.

Dobré a vhodné je i umístění klávesnice a myši na vysunovací desce, která zajišťuje dostatečnou vzdálenost dítěte od počítače.

3.3.2. Psychosociální podmínky

Děti s počítačem a programy by se měly seznamovat postupně a nenásilnou formou. Pokud děti nemají zájem o práci na počítači, není vhodné je do ní nutit. S počítačem seznamujeme jen ty děti, které o to mají zájem. Není vhodné z počátku používat odborné termíny. Používáme pouze základní terminologii.

Není dobré trestat děti odepíráním počítače. Rovněž není vhodné podmiňovat hru u počítače splněním činnosti, o kterou děti nemají zájem, protože tuto činnost pak děti plní formálně a povrchně. Děti potřebují ve všech směrech jistotu a to i v tomto ohledu. Je potřeba dětem vymezit časový prostor nebo zařadit nějaké pravidlo pro práci na počítači. Děti se postupně nasytí a prvotní velký zájem o počítač postupně opadne.

Nutné je zvýšit pozornost u dětí, které nemají počítač doma a jediná jejich možnost seznámit se s počítačem je ve školce. Tyto děti mají sklon pro svou hru volit výhradně počítač. Avšak pozor i na děti, které tráví doma u počítače veškerý svůj volný čas, neboť tyto děti si také neumí volit jinou hru než práci na počítači a v případě odepření počítače se nudí. Těmto dětem je potřeba najít pro ně vhodnější a atraktivní činnost.

Činnosti dětí na počítači je potřeba prokládat pohybovými aktivitami či procházkami. Doporučuje se připomínat přiměřený časový prostor a zdůrazňovat nutnost pohybu, čímž se pěstují i žádoucí návyky pro využívání počítačů v budoucnosti.

3.3.3. Časový prostor

Při stanovení přiměřeného časového prostoru je třeba vycházet z doporučeného času pro sledování televizních programů předškolními dětmi – asi 2 hodiny týdně, to je tedy asi 20 minut denně. V případě předškolních dětí je doporučeno čas stupňovat v závislosti na věku.

3.4. Pedagogické zajištění, příprava učitele

Záleží na rozhodnutí pedagogů konkrétní mateřské školy pro využívání počítačů. Toto rozhodnutí musí být však obsaženo ve školním vzdělávacím programu a následně pak zpracováno ve třídním vzdělávacím programu. Ve školním vzdělávacím programu by pak měly být uvedeny činnosti, které vyváží možná zdravotní rizika.

Důležité je, aby pedagog byl schopen zvládnout alespoň základní manipulaci s počítačem (být informačně gramotný), mít zájem o to, aby se počítač využíval v praxi s dětmi a vždy se s programem nejprve řádně seznámit, než ho bude překládat dětem. Je důležité, aby učitel dokázal odhalit nedostatky programu a uvážil, jestli tento program je vhodný pro děti předškolního věku a následně ho dětem nabídl. Pokud pedagog odhalí chyby v programu, tak samozřejmě tento program dětem vůbec nepředloží.

Nutné je také to, aby se pedagog seznámil s programem natolik, aby zvládl seznámit s programem děti, které mají o tuto práci zájem, a zároveň zvládl věnovat pozornost ostatním dětem, které si hrají s jinými předměty. Děti odradí situace, kdy se učitel seznamuje s ovládáním programu současně s dětmi a zabraňuje jim tak v touze vyzkoušet jej samostatně.

Než pedagog zařadí program do vzdělávací činnosti, musí přemýšlet, jak se dá tato činnost plně využít, jaký přínos má pro dítě, jakým způsobem to zařadí v tematickém celku, či projektu. Pedagog přemýšlí také nad tím, jak jej využije v kombinaci s ostatními běžnými metodami.

Dětem, které volí pro svoji spontánní hru hlavně práci na počítači, musíme věnovat větší pozornost. Sledujeme jejich chování, zda nejsou u počítače příliš dlouho, kolik dětí je u počítače, jak zvládají manipulaci a obsluhu počítače, jak pracují se zvolenými programy. V případě, že se mezi dětmi vyskytují jedinci, kteří volí pro svou spontánní činnost výhradně počítač, tak musíme najít jinou, pro děti atraktivnější činnost.

3.5. Organizace

V mateřských školách nejsou doporučovány počítačové učebny, které jsou pak typické pro základní školy. Dostačující je jeden počítač na jednu třídu. Pokud se ve třídě nachází více počítačů, dochází k tomu, že je dítě při činnosti velice osamělé. Mohou také nastat problémy technického charakteru, které je pedagog nucen odstranit na úkor času, který by měl věnovat dětem. Pokud se ve třídě nachází jeden počítač, dochází k podpoře sociálního cítění, nácviku sociálních dovedností a komunikaci. Doporučený počet dětí u jednoho počítače je maximálně čtyři. Všechny děti by měly sledovat zepředu, ve vzdálenosti asi 50 cm. Pedagog musí sledovat, zda se děti nepohybují v místech nejvyššího záření.

Existuje několik možností, jak lze organizovat práci na počítači:

- Učitelka obsluhuje počítač a vyzývá děti, ke správným odpovědím
- Děti se u počítače střídají a učitelka sleduje jejich činnost a reakce
- Děti pracují samostatně a postupně se střídají
- Učitelka využije počítač pro individuální práci s dětmi

3.6. Vhodnost zařazení práce na počítači

3.6.1. Mateřská škola

Podle RVP PV se doporučuje umožnit dětem kontakt s počítačem asi od čtyř let, kdy jsou tyto děti relativně schopné samostatně ovládat některé programy a chápat určité souvislosti. Samozřejmě situaci posuzujeme z hlediska individuálních schopností jedince. Pokud tedy má mladší dítě zájem o počítač, tak mu tuto možnost neupíráme a naopak. Úvodní vysvětlení obsluhy a programu je vždy záležitostí učitele či učitelky.

3.6.2. Rodina

V rodině samozřejmě záleží na volbě rodičů dítěte. Pod hranici čtyř let je třeba, aby dítě při práci na počítači bylo doprovázeno rodičem, protože toto dítě není schopné samostatně ovládat počítač, není však schopné myšlenkově zvládnout některé reakce programu. Je tedy na rodičích, jak dítě seznámí s počítačem. Pro děti mladší tří let, není kontakt s počítačem doporučen.

Mezi třetím a čtvrtým rokem mohou rodiče dítěti postupně předkládat didaktické programy nebo nechat děti volně experimentovat s linkou a bodem pomocí grafického editoru.

Při hledání odpovědi na otázku, odkdy zařadit práci na počítači, je třeba nejprve zodpovědět otázku, jak pracovat s počítačem. Problémy je třeba hledat ve způsobu pedagogického vedení a ve výběru vhodných, kvalitních a věkově přiměřených program.

(RVP PV, 2004)

4 Jednotky KidSmart

4. 1. Co je to KidSmart

V několika posledních letech lze po celém světě zaznamenat snahy firem, které se snaží podpořit vzdělání a zvyšování gramotnosti dětí a společnosti. Pozadu není ani společnost IBM, která již od roku 1999 realizuje projekt Program Kidsmart Early Learning Programme. KidSmart je speciální celosvětový počítačový program společnost IBM pro podporu počítačové gramotnosti dětí od 4 let. Nyní se realizuje v 57 zemích celého světa a je dostupný v devíti světových jazycích.

V České republice se projekt realizuje od roku 2002, kdy po dohodě MŠMT a IBM, dodala tato společnost do českých školek několik speciálních počítačových stanic. V Současné době je v našich mateřských školách více než 200 těchto jednotek a společnost IBM nadále vybavuje další školky. Tento program je k dispozici v devíti jazycích a využívá jej přes 2,5 miliónu dětí celého světa. V roce 2005 byl oceněn za nejlépe distribuované počítačové řešení.

Aby společnost IBM zařadila mateřskou školu do tohoto projektu, musí mateřská škola splňovat některé nezbytně nutné podmínky. V první řadě to musí být nezisková organizace. Školka musí informovat rodiče dětí a samotné učitelky musí podstoupit proškolení (alespoň zástupce z mateřské školy) na tomto programu a alespoň k získání základních znalostí práce na POČÍTAČI. Školka se také musí zavázat k realizaci programu.

4. 2. Klady a zápory

Velkým pozitivem tohoto programu je jednoduché ovládání, lehká manipulace a bezproblémová obsluha hlavně pro děti. Tyto programy berou ohled na předškolní dítě a programy nabízí takovou škálu možností, že je téměř nemožné, aby si děti vytvářely schémata k řešení. Neopakují se stále stejné fráze při hodnocení dětí. Programy jsou pro děti velice atraktivní a jedná se zcela a jen o programy, které děti vzdělávají, v žádném případě se zde neobjevují hry nevhodné pro děti předškolního věku.

Jedno z dalších pozitiv vidím v konstrukci jednotky. Tato konstrukce nám zajišťuje, že i bez dohledu dospělé osoby bude dítě dodržovat podmínky správného sezení u počítače.

Program je založen na integrovaném způsobu předškolního vyučování. Vede děti k logickému myšlení, zaměřen na procvičení prostorové orientace, časové představy, dokonce přispívá i k jazykovému vyjadřování. Samozřejmě podporuje představivost a fantazii, tvořivost a také

umožňuje dětem experimentovat. Podporuje děti v dalším učení, k poznání, vede je k potřebě získávat další informace.

Většina školek, které spolupracují s tímto projektem, hodnotí jednotky KidSmart velice pozitivně. Například ředitelka jedné pražské mateřské školy, která spolupracuje s tímto projektem, hodnotí program jako velice kvalitní. Podle učitelek jsou zde plně respektovány specifika dětí předškolního věku. Zadání programu koresponduje s požadavky Rámcově vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Díky plnění úkolu na počítači se splňuje požadavek využívání nových metod a forem práce s dětmi.

Jedním z dalších pozitiv je přístup k dětem zábavnou a humornou formou. Postavičky, které děti provází a vedou, mají k dětem velice blízko. Je zde možné volit také jiný jazyk (př. angličtinu). Jiný jazyk děti velice baví, mají o něj zájem.

Z hlediska negativ tohoto programu se zde mluví o nevyhovujícím řečovém projevu, tedy hlasovou modulaci dabérů. Podle průzkumů není považováno za vhodné, když dabér napodobuje hlas a nemá proto správnou barvu hlasu. Další negativum je v tom, že jsou zde používané výrazy, které nejsou plně přizpůsobeny dětem předškolního věku. Tento problém však asi vznikl z důvodu nepřesného překladu z angličtin. Učitelky mateřských škol by preferovaly především slova, která se v češtině běžně používají.

Určitě, bychom nalezli ještě další nedostatky této jednotky, ale v převážně většině je hodnocen kladně. Většina školek, které využívají tyto jednotky Kidsmart, tento projekt velice chválí a vítají.

4. 3. Vzhled jednotky

Z počátku je nutné uvést, že tyto jednotky KidSmart plně eliminují negativní vlivy. Celá počítačová jednotka je kryta omyvatelným plastovým obalem, který zároveň zabraňuje dětem přístup k místům největšího záření. Je zde také vymezen prostor, odkud je možné sledovat obrazovku. Bezprostřední kontakt s klávesnicí a myší mají najednou maximálně dvě děti a obrazovku mohou sledovat najednou maximálně čtyři děti, což je optimální počet na jeden monitor. Součástí této jednotky je uzamykatelná skříň, která bráním dětem přístup ke kabelům a je tak zajištěna bezpečnost dětí.

Konstrukce této jednotky je jakýsi plastový domeček, ve kterém je uzavřen počítač a veškerá další technika. Součástí je také sedátko pro dvě děti, které zohledňuje věk dětí a požadavky na

ergonometrii, které jsme již zmínily v kapitole Počítač a RVP PV. Je zde také plné dodržena hygienická norma a to požadované vzdálenost očí dítěte od obrazovky. Výška konstrukce umožňuje také, a tím splňuje další hygienický požadavek, umístění monitoru ve výšce očí.

K jednotce KidSmart patří také příslušenství jako je myš, klávesnice a obal. Důležité je, že myš je přizpůsobena velikosti dětské dlaně a její využití je přizpůsobeno pro praváky i leváky. Součástí je také dotyková klávesnice, kde je rozmístění znaků, kterými dítě ovládá počítač. A v poslední řadě již zmiňovaný obal, který je omyvatelný a chrání dítě před zářením počítače.

4. 4. Cíl a náplň projektu

Tento program určený pro děti předškolního věku si klade za cíl naučit děti zdravému přístupu k informačním technologiím. Dalším cílem je podporovat hravou a zábavnou formou počítačovou gramotnost dětí předškolního věku. Jednou z hlavních priorit společnost IBM je tedy podporovat vzdělanost u těchto dětí. Všechny tyto cíle naplňuje v souladu ministerstva školství, podporuje děti, aby měly zájem o vědu, toužily po vzdělání a nových informacích.

Tyto speciální programy, kterými jsou počítače vybaveny, napomáhají rozvíjet znalost jazyka, k rozvoji jazykového vyjadřování a spolupráci, matematiky, logiky, vědy a humanitních oborů. Dále jsou programy určeny na rozvoj zrakového vnímání, senzomotoriky, jemné motoriky, děti se seznamují s novými výrazy, programy podporují sebedůvěru dítěte, učí dítě trpělivosti a pozornosti, logice, probíhá zde nepřímé vyučování čtení, komunikace, diskuze, dítě se při činnosti může radit s ostatními dětmi a tudíž se zde učí spolupráci a komunikaci, učí se zde také rozhodovat, řeší zde problémy, které se dějí v uměle navozeném prostředí, děti se učí určovat čas a prostorovou představivost.

Náplní tohoto programu je, aby děti hledaly kreativní řešení pokaždé, kdy usednou k počítači. Úkoly a jejich řešení se v těchto programech systematicky neopakují, jako jsme zvyklý u klasických výukových programů a počítačových her, počítač je upraven tak, aby splňoval veškeré psychohygienické podmínky.

5 Předškolní dítě a počítač

Počítač a internet se stal v dnešní době nejrozšířenějším masovým komunikačním médiem. Stal se neodmyslitelnou součástí našeho běžného života, uplatňuje se ve všech odvětví lidské společnost a dokáže ho ovládat uživatel téměř jakékoliv věku a jakékoliv národnosti. Počítače v dnešní době zasahují téměř do všech lidských činností a předpokládá se, že jeho vliv se bude neustále zvyšovat, stejně jako jeho úroveň a možnosti.

5.1. Jak pracovat s dětmi na počítači

Pokud již předkládáte počítač dětem předškolního věku, jak v rodině, tak mateřské škole, je potřeba se neustále dětí ptát. Je důležité se dětí ptát, jakou hru hraje, co momentálně dělá na počítači. Důležité je dětem vysvětlit to, co na obrazovce vidí, protože děti předškolního věku většinou nejsou schopny pochopit dění na obrazovce.

Důležité je také kontrola toho, zda dítě netráví u počítače moc dlouhý čas, je potřeba sezení u počítače neustále kompenzovat nějakou pohybovou aktivitou a to i v mateřské škole, ale také v rodině. **Je zde tedy velice důležitá v mateřské škole role učitelky a v rodině role rodiče, či jiné dospělé osoby.**

Dětem by se měly předkládat programy, které jsou důkladně a s rozvahou vybírány. Dáváme jim tedy takové programy, které podněcují jejich tvořivost. Předkládáme programy, kde dítě může malovat, vymýšlení příběhu, skládání říkadel. V dnešní době je již spousty výukových programů, které jsou vhodné i pro děti předškolního věku, musí si však stanovit jasná kritéria, podle kterých budeme programy volit.

Pokud dítě pracuje na počítači, měla by zde v blízkosti být i dospělá osoba (učitelka, matka), která dítě částečně kontroluje. Předškolní dítě se dostane do nesnází a potřebuje dospělou osobu, aby pomohla a vysvětlila jevy na obrazovce. Předškolní děti nejsou ještě natolik vyspělé, aby všemu, co vidí na obrazovce, rozuměly. Kontrola ze strany dospělé osoby je potřeba i ze strany ochrany před nebezpečím na internetu, kde rodič může kontrolovat, jaké stránky jeho dítě navštěvuje, co dělá a vytváří na internetu.

5.2. Přínos počítače pro děti předškolního věku

Počítač může pro děti předškolního věku být přínosem, ale může také dítě ohrozit a nezvratně poškodit. Proto je potřeba, aby práce předškolního dítěte byla dobře ošetřena a kontrolovány ze strany dospělé osoby. Počítače dětem předškolního věku umožňuje postupné zvykání na počítače jako součást prostředí. Pokud mají přístup k počítači i děti v mateřských školách, mohou se s počítačem seznámit i děti, které pocházejí ze sociálně znevýhodněného prostředí, což může vést ke zmírnění rozdílů mezi dětmi.

Když se zaměříme konkrétně na to, v čem by mohl být počítač pro děti předškolního věku užitečný, tak by to mohly být hlavně speciální počítačové programy, které mohou pomoci při prevenci či nápravě specifických poruch učení. Některé počítačové programy obsahují edukační efekt a ovlivňují rozvoj poznávacích schopností, mohou dítě lépe připravit na přechod z mateřské školy do základní školy.

5.3. Podmínky využívání

Pokud se rozhodněme, že chceme počítače využívat jako jednu z metod vzdělávání předškolní dětí, je potřeba, aby toto ustanovení bylo zakotveno ve školním vzdělávacím programu a posléze rozpracování ve třídním vzdělávacím programu a v jednotlivých projektech. Při používání počítačů je potřeba zajistit kontrolu a vedení. Při zařazování konkrétních programů musí být dostatečně promyšleno, jaké programy a hry volíme, vzhledem k věku dítěte, tématu a kvalitě programu. Musí brát v úvahu, že počítač je pouze doplňkovou, novou, prohlubující a netradiční metodou a práci na počítači musí předcházet nácvik běžnou metodou. Nabídka her a výukových programů musí být pestrá, aby nedocházelo ke stereotypu, kdy děti už jasně znají řešení a vědí, jak mají jednat, aby byly úspěšné.

5.4. Možná rizika

Pokud budeme mluvit o počítačích a jejich využití v u předškolních dětí a to jak v rodině, tak v mateřské škole, musí brát v úvahu, že nebezpečí je příliš vysoké. Velké riziko je ze strany internetu a jeho neomezeného přístupu k jakýmkoliv informacím. Je nutné dodržovat bezpečné užívání internetu. U dětí předškolního věku je potřeba zamezit vniknutí na některé stránky, které jsou pro děti velice nevhodné, nebo mohou děti ohrozit. Další nebezpečí je z hlediska nekvalitně provedených programů, kde se děti naučí a stereotypně pracují s programem a práce na počítači je nikam neposouvá, dítě se na počítači neučí nic nového. Jedním z dalších nebezpečí jsou nebezpečí zdravotní a to jak problémy pohybového aparátu,

ale také problémy očí apod. Je potřeba práci na počítači kompenzovat jinými dalšími činnostmi

5.5. Pohled rodičů a odborníků

Děti se ve svém budoucím životě neobejdou bez dovednosti obsluhovat výpočetní a digitální techniku. Mají se proto učit pracovat na počítači již v mateřské škole? Toto je otázka, kterou je v dnešní době rozebírána ve spoustě diskuzí a různých konferencí. Nejvíce tuto otázku řeší rodiče dětí, ale také učitelky mateřských škol.

Graf 1: Domácnosti v ČR vybavené osobním počítačem, internetem a vysokorychlostním internetem

(% všech domácností)

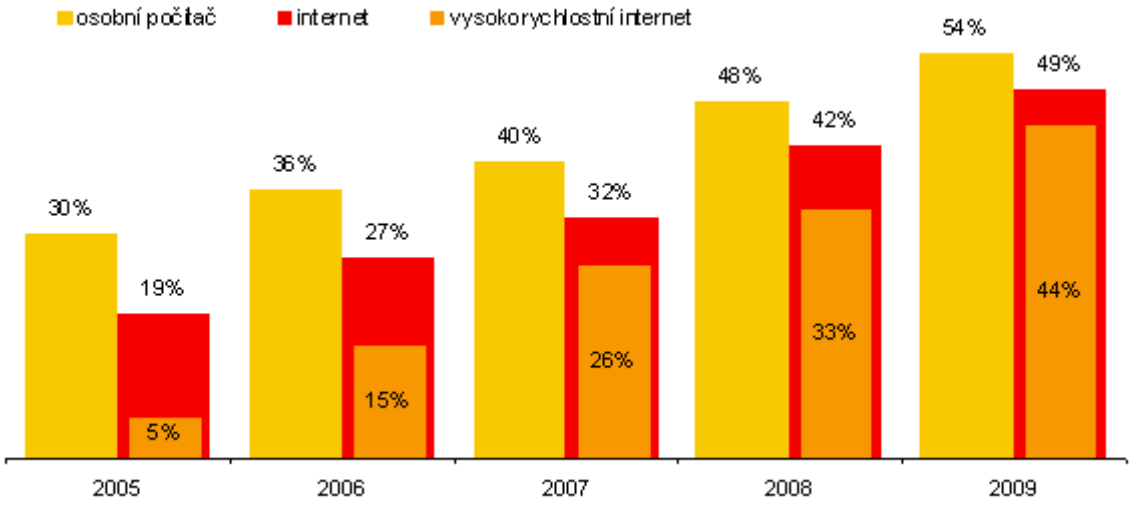

(Český statistický úřad, 2010)

Podle výzkumů, v dnešní době má počítače již více než 50 % domácností, ale rodiče stále řeší otázku, jestli jsou počítače vhodné i pro děti. Pro většinu rodičů se stal počítač pomocníkem, který jim usnadňuje práci. Většina rodičů se k počítači staví pozitivně a chtějí, aby jejich dítě umělo ovládat počítač a proto již od nejútlejšího věku umožňují přístup dětem k počítači. Často však přístup k počítači umožňují z důvodu, že nemají na dítě dostatek času a na počítači vydrží dítě někdy i hodiny. Takoví rodiče se často řídí příslovím: „Kdo si hraje – nezlobí.“ Vlastnictví počítače je v dnešní době i „módou“, kdy děti se často ve školách dělí na děti, které počítače nemají a na ty, které počítače mají. Počítač se stává běžnou součástí rodinného života, jako je např. telefon, televize, rádio. Pokud vezmeme v potaz všechna tato kritérií, je

odpověď na otázku, jestli patří počítač do rukou dětí předškolního věku, jasná.*(Děti a my, roč. 27, č. 4, 1997, str. 13)*

Podívejme se však na počítač i očima dětského lékaře, kdy většina názorů lékařů na počítač v předškolním a mladším školním věku je zcela odlišný, než názor rodičů. MUDr. Gábina Riegelová, specialistka v oboru vnitřního lékařství, se vyjadřuje k počítači: „V dnešním světě se člověk téměř v žádném oboru neobejde bez takzvané „počítačové gramotnosti". Počítače ovládají už i malé děti, a to často lépe než jejich rodiče. Množství času, které tráví před jeho obrazovkou, je ale nezbytné regulovat. Dítě si může na počítači doslova vytvořit závislost. Díky ní pak zaostává ve škole, není schopno navazovat přiměřené sociální kontakty a zpracovávat vlastní emoce. Je důležité, aby rodiče měli kontrolu také nad obsahem počítačových her. Jsou-li nepřiměřeně brutální, dítě pak nemusí zcela správně odlišit realitu od počítačové fikce. Následně pak může násilí okoukané z počítačových her použít na své okolí. Jisté nebezpečí skrývají také hry simulující jízdu v autě nebo řízení letadla, protože mohou vyústit v poruchu koordinace pohybů či nevolnosti. Pozor také na blikající světla, ty mohou u disponovaných osob vyvolat epileptický záchvat. Časté a dlouhodobé sezení u počítače může ohrožovat i zdraví fyzický vývoj dítěte. Vadnému držení těla a v pozdějším věku chronickým bolestem zad lze předejít vhodnou židlí a stolem. Dítě má mít při sezení celá chodidla na zemi a rovná záda. Vzhledem k tomu, že počítač používá pravděpodobně více členů rodiny, je vhodné pořídit židli s nastavitelnou výškou. Ruce na klávesnici by s tělem měly svírat zhruba pravý úhel. Rodič by měl mít vždy kontrolu nad tím, kolik času dítě u počítače tráví a čím se neobírá. Přispěje k tomu i umístění počítače na dobře viditelném místě. Děti by v rámci svého volného času měly mít i dostatek pohybu. Trocha vzduchu a pobytu a čerstvém vzduchu rozhodně nikomu neuškodí, právě naopak. „*(Rodina a škola, roč. 50, č. 3, 2003, str. 11)*

Dále se k této problematice vyjadřuje oční lékařka Marie Získalová: „Dlouhé sezení u počítače škodí především osobám s dispozicí ke krátkozrakosti. Proto se také s touto poruchou dnes častěji než dřív setkáváme u lidí středního věku i mladších. Při práci nebo hře na počítači je vhodné zařazovat po každé hodině minimálně pěti až desetiminutové přestávky. Děti by mohly odpočívat častěji. V těchto pauzách by neměly číst ani sledovat televizi, aby se svaly v oku mohly protáhnout. Při dlouhodobém zaostřování na obrazovku počítače může příslušný oční sval trpět křečí. Nejvhodněji umístěný monitor je přímo proti očím sedícího, ale nejméně v 50 cm vzdálenosti, pokud možno ještě dál. Svou roli hraje i kvalitních přístrojů a kvalitním obrazem bez chvění. *(Rodina a škola, roč. 50, č. 3, 2003, str. 11)*

PRAKTICKÁ ČÁST

1 Konkrétní cíle praktické části

- Zjistit, zda mateřské školy jsou dostatečně vybaveny počítači, které jsou k dispozici dětem
- Zjistit názory pedagogů a psychologů na využívání počítače v předškolním věku a v mateřské škole
- Zjistit, jak se k této problematice staví rodičovská populace, zda podporuje počítače v předškolním období, či naopak a staví se k počítači v předškolním období kriticky.
- Zjistit, jak se na PVC dívají samotné učitelky, jak řeší organizaci, jak jsou vzdělávány v oblasti počítačů
- Zjistit, jak jsou v mateřské škole dodržovány podmínky práce na počítači dětí předškolního věku, které jsou jasně stanoveny v rámcově vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání, organizace, jak jsou vybírány programy, jak se samotné děti staví k počítači
- Zjistit, jak zvládají obsluhu počítače učitelky i jak zvládají obsluhu počítače dětí (z hlediska znalostí)
- Zjistit názory učitelek na jednotky KidSmart

2 Výzkumné otázky

1. Jsou mateřské školy dostatečně vybaveny počítači, které jsou bezprostředně určeny dětem?
2. Jaké jsou názory pedagogů a psychologů na počítače v předškolním období a přímo v mateřské škole?
3. Umožňují rodiče dětem kontakt s počítačem v domácím prostředí?
4. Jak a jaké volí programy rodiče pro své děti?
5. Jaké vzdělání učitelek mateřských škol v oblasti počítačové gramotnosti?
6. Jak se staví k PC samotné učitelky mateřských škol?
7. Jsou při práci na PC v mateřské škole dodržovány podmínky, které jsou stanovy v rámcově vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání?
8. Řeší učitelky v mateřských školách organizaci při práci na počítači? Jak?
9. Jsou výukové programy a hry, které jsou dětem k dispozici voleny podle nějakého kritéria? Podle jakého?
10. Jaké jsou znalosti samotných učitelek v oblasti počítači?
11. Jsou děti předškolního období dostatečně samostatné při práci na počítači?
12. Jaké mají učitelky informace o projektu KidSmart?

3 Výzkumné metody

- Dotazníky pro ředitele mateřských škol (otevřené otázky)
- Dotazník pro pedagogicko-psychologické poradny (otevřené otázky)
- Dotazníky pro rodiče (otevřené/uzavřené otázky)
- Strukturovaný rozhovor s učitelkami mateřských škol
- Strukturované pozorování práce dětí a učitelek na počítači

Výzkum jsem rozdělila do 5 částí:

1 Pro první část výzkumu jsem zvolila dotazník, který jsem rozeslala elektronickou poštou ředitelkám 70 mateřských škol středočeského kraje.

2 Ve druhé části jsem oslovila 20 pedagogicko-psychologických poraden, kde jsem chtěla zjistit názory odborníků na problematiku počítačů v předškolním věku

3 Pro třetí část mého výzkumu jsem si na základě vyplněných dotazníků od ředitelek vybrala 5 mateřských škol. Hlavním kritériem bylo, aby v mateřské škole využívaly učitelky počítač při práci s dětmi. Tyto mateřské školy jsem navštívila a provedla strukturované pozorování.

4 Čtvrtá část mého výzkumu tvořil řízený rozhovor s jednotlivými učitelkami mateřských škol, kde jsem prováděla strukturované pozorovávání

5 Pro pátou část jsem zvolila jednoduchý dotazník, který jsem dala asi 60 rodičům dětí z mateřských škol

4 Vlastní průzkum

4.1. Charakteristika výzkumného šetření

4.1.1. Dotazníky pro řešitele mateřských škol

Dotazníky byly rozeslány ředitelkám mateřských škol v elektronické podobě pomocí e-mailové adresy. Osloveno bylo 70 mateřských školek středočeského kraje. Mateřské školy byly vybírány podle kritéria umístění, tedy středočeský kraj, a druhým kritériem bylo, že se jednalo o mateřskou školu, která byla minimálně dvoutřídní.

Úspěšnost návratu dotazníku byla více než 50 % z oslovených mateřských škol. Zpět mi vyplněný dotazník poslalo 51 mateřských škol, 9 mateřských škol odepsalo, ale odmítlo dotazník vyplnit a zbylých 10 mateřských škol neodepsalo vůbec.

Graf č. 2. Úspěšnost dotazníku pro ředitele mateřských škol

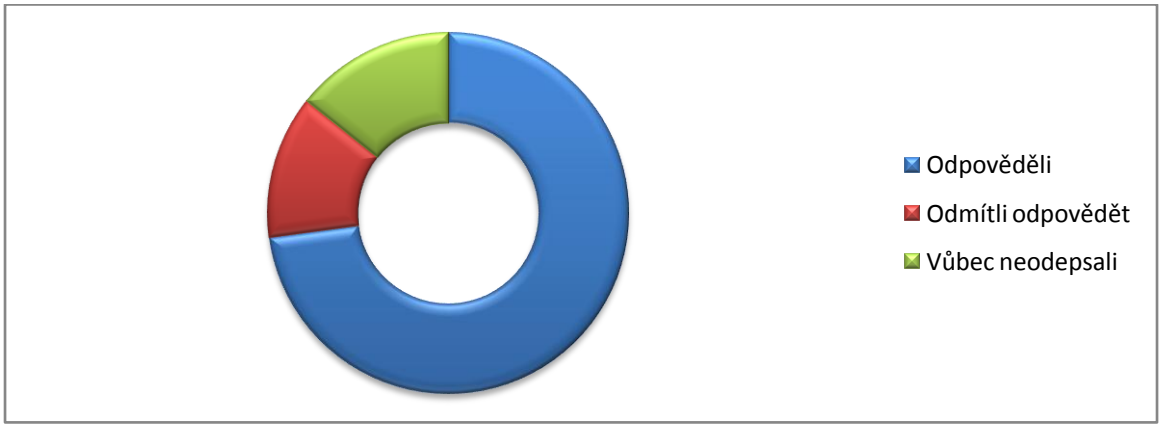

Otázky v dotazníku byly otevřené, aby všechny ředitelky mateřských škol nebyly omezeny ve svých odpovědích. Chtěla jsem znát názor ředitelek mateřských škol na počítačovou gramotnost a zjistit, jak je jejich mateřská škola vybavena počítači a jak počítač v mateřské škole využívají.

Zvolila jsem menší počet otázek, abych dostala co nejotevřenější odpovědi. Otázky jsem volila od obecnějších, ke konkrétním a detailnějším otázkám.

4.1.1.1. Vyhodnocení dotazníkového řešení

1. Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači potřebná?

   Graf č. 3

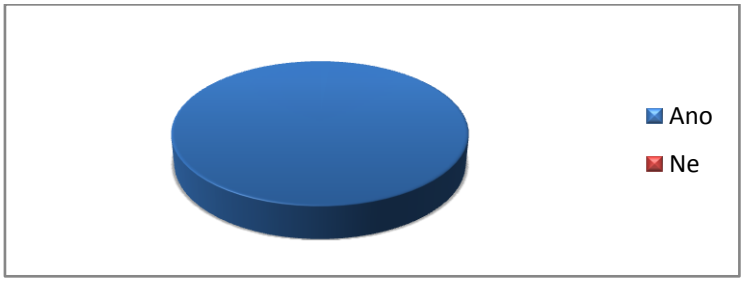

U této otázky se shodovaly všechny odpovědi oslovených respondentů. V dnešní době je jisté, že počítač jsou velmi důležitou součástí našeho každodenního života.

2. Jaké je počítačové vybavení Vaší mateřské školy?

   Graf č. 4

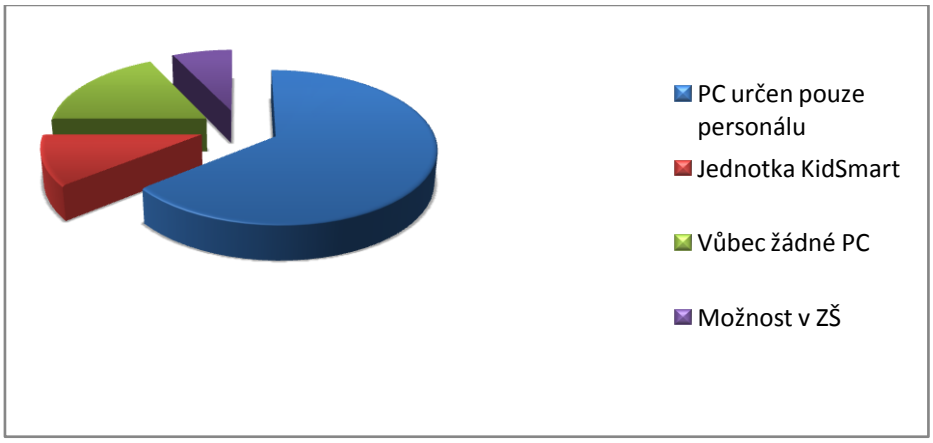

Vybavení mateřských škol počítači bych označila za kritické. Z vyhodnocení otázky vyplývá, že více než 50 % z oslovených mateřských škol, má možnost přístupu k počítači s dětmi. Avšak velkým problém vidím v technické vybavenosti počítačů stáří počítačů, apod. Velice často se objevovala odpověď, že možnost práce s dětmi na počítači mají, ale jejich počítače jsou staré a nepřijímají dnešní nové programy, a proto počítač nakonec využívají jen minimálně. Některé oslovené ředitelky odpověděly na otázku tak, že do jejich mateřské školy byly věnovány počítače staré, např. z městského úřadu, které už byly vyřazeny a nikomu by nesloužily, a tak se město rozhodlo věnovat počítače mateřských školám. Jen některé oslovené mateřské školy odpověděly, že mají funkční počítače, a pouze tři mateřské školy odpověděly, že byly vybrány do projektu KidSmart, společnosti IBM.

3. Můžete využívat ve Vaší mateřské škole počítače při činnostech s dětmi? (ano/ne-proč?)

   Graf č. 5

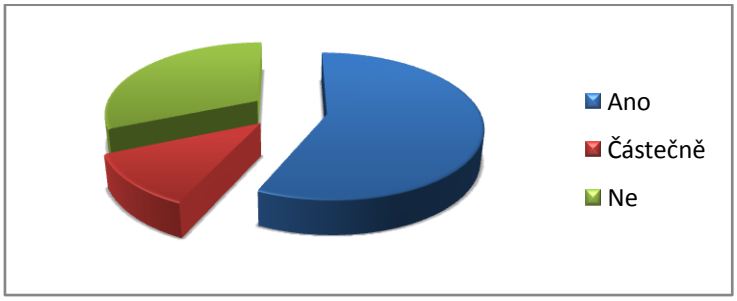

Více jak polovina oslovených respondentů odpověděla na mou otázku kladně, že mohou využívat počítače při práci s dětmi, ale jen někteří je plně využívají. Objevily se také odpovědi, které mě velice překvapily. Některé školy odpověděly, že mohou využívat, ale nechtějí a některé školy odpověděly, že by velice rády využívaly počítače při práci s dětmi, ale jejich finance jim tento nadstandard neumožňují. U této otázky se také velice často objevovala odpověď, že mají v mateřské škole alespoň interaktivní tabuli, kterou s dětmi mohou využívat.

4. Myslíte si, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku? (ano/ne – proč?)

   Graf č. 6

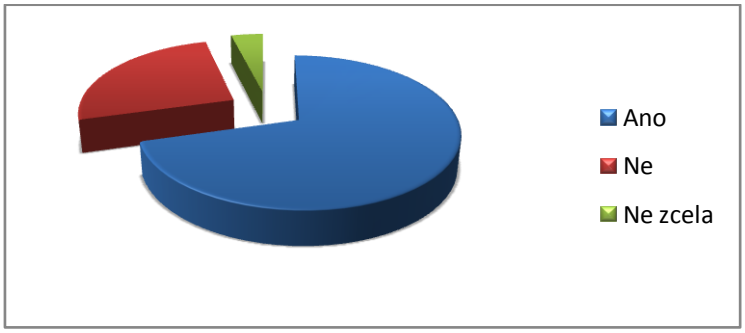

Více než 60% z oslovených ředitelek odpovědělo na otázku tak, že podle jejich názoru je práce na počítači vhodná pro děti předškolního věku. Často však odpovědi doplňovaly doplňujícími informacemi, např. dodržování časového prostoru a ostatních podmínek, mít jasné stanovená pravidla a tyto pravidla vyžadovat, počítač využívat pouze jako netradiční metodu a ne jako součást každého dne, potřeba kontroly ze strany dospělé osoby, počítač brát hlavně jako doplněk vzdělání. Naproti ředitelky, které odpověděly, že podle jejich názoru je počítač nevhodný pro děti předškolního věku, uváděly často důvody, že je spousty jiných a

zajímavých metod práce s dětmi, že děti na počítače a počítačovou gramotnost mají dostatek času a že počítače podle jejich názoru v předškolním období spíše škodí, než prospívají.

5. Od jakého věku byste doporučil/a dítěti přístup k počítači (proč)?

   Graf č. 7

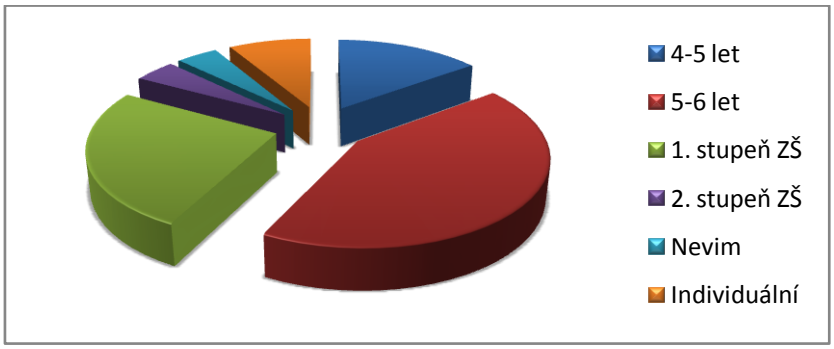

Zde odpovědi respondentů byly velice odlišné, nejčastěji se však objevovala odpověď 5-6 let, tedy rok před nástupem do povinné školní docházky. Avšak objevily se i odpovědi, kde některé oslovené ředitelky mateřských škol by počítač zařadily až na 1. Stupeň základní školy, někdy dokonce až na 2. Stupeň základní školy.

6. Mají Vaše učitelky možnost účastnit se kurzu pro získání dovedností pro práci s počítačem?

   Graf č. 8

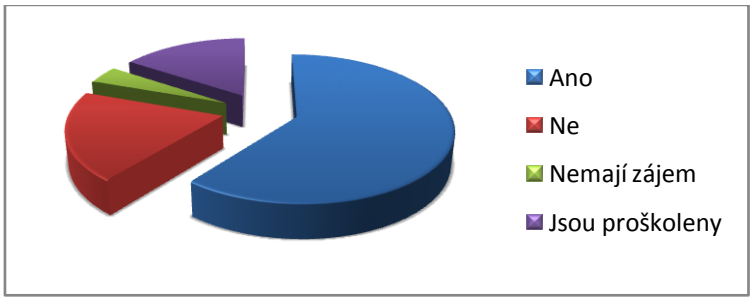

U této otázky jsem předpokládala tento výsledek. Většina učitelek mateřských škol je tedy dostatečně proškolena a má možnost účastnit se kurzů v oblasti počítačové gramotnosti, avšak objevují se i odpovědí, kdy učitelky nezvládnou ani základní obsluhu počítače a v některých případech o tyto kurzy nemají ani zájem. V některých případech se objevovala i problematika spojena s financováním těchto kurzů.

7. Jak řešíte organizaci při práci s počítačem?

   Graf č. 9

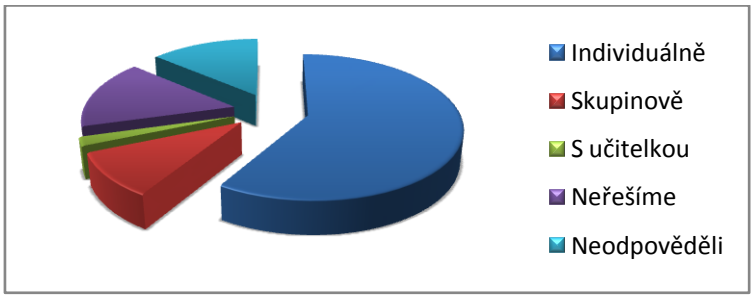

Organizace práce na počítači se v mateřských školách velmi liší. V některých mateřských školách organizaci vůbec neřeší a vše nechávají volně. Velice se objevuje individuální přístup, kdy učitelky volí počítače hlavně při ranních a spontánních aktivitách dětí a nechávají na dětech, aby si organizaci řídily samy, podle jasně stanovených pravidel a učitelka sleduje v první řadě pouze čas dětí, strávený u počítače. V některých školách se pracuje na počítači skupinově, kdy u počítače je dětí více, např. čtyři děti, a postupně se střídají, pomáhají si při řešení úkolů. Počítače velice často využívají k prohlížení fotek ze společně prožitých akcí, vyhledávání obrázků na internetu k tématu, ale toto vždy zařizuje učitelka.

8. Volíte hry nebo výukové programy pro Vaši mateřskou školu podle nějakých kritérií?

   Graf č. 10

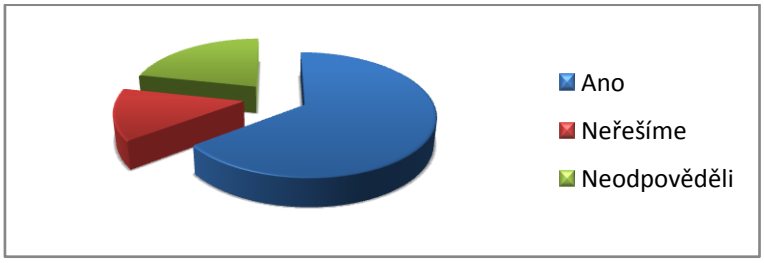

Většina oslovených mateřských škol vybírá programy a hry pro děti předškolního věku. Nejčastější kritéria volby byl věk dětí, doporučení jiných mateřských škol, kolegů, odborníků a rodičů, cíl a náplň výukového programu a hry, podle momentálně probíhajícího tématu.

4.1.2. Dotazníky pro pedagogicko-psychologické poradny

V druhém kroku svého výzkumu jsem oslovila 20 pedagogicko-psychologických poraden, kde jsem zvolila otevřené otázky, abych se dozvěděla co nejvíce o této problematice ze strany odborníků.

Graf č. 11. Úspěšnost dotazníku pro pedagogicko-psychologické poradny

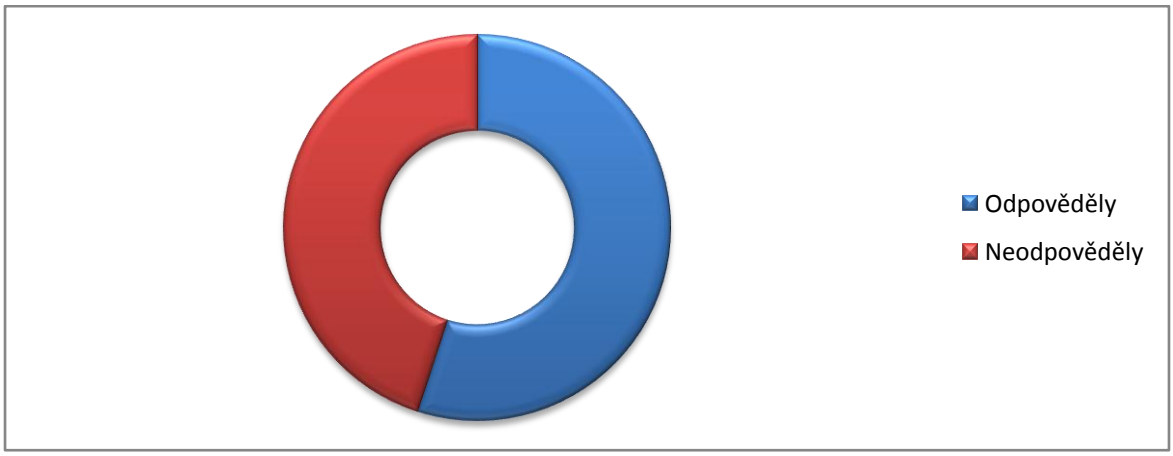

Pedagogicko – psychologické poradny jsem navštívila osobně a požádala jsem vedení poradny o vyplnění dotazníku. Vybrala jsem si 20 poraden, které nebyly omezeny krajem, ale byly omezeny mou dostupností. Pedagogicko-psychologické poradny nebyly tak vstřícné, ale odpovědělo 11 poraden a 9 poraden mi odmítlo dotazník vyplnit.

Otázky byly voleny od obecnějších otázek ke konkrétním a detailnějším, kdy jsem se chtěla dozvědět, stejně jako u dotazníků pro ředitele mateřských škol, jejich vlastní názory na problematiku počítačové gramotnosti v mateřské škole a její dopady na pozdější věk dítěte.

4.1.2.1. Vyhodnocení dotazníkového řešení

1. Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači **potřebná**?
   Graf č. 12

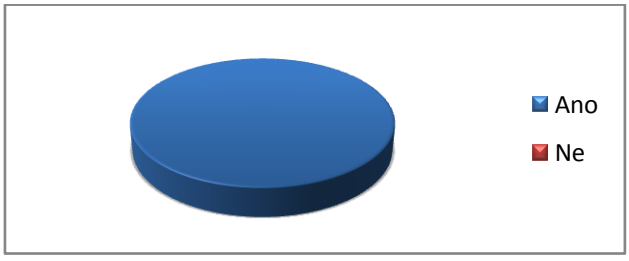

V této otázce se opět sešla naprostá shoda, kdy všichni oslovení odborníci si myslí, že znalost práce na počítači je potřebná, někteří dodávají, že je nezbytná a nutná. Upřesňují to tím, že většina informací je dnes předávána přes tyto technologie

2. Myslíte si, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku? (ano/ne – proč?)

   Graf č. 13

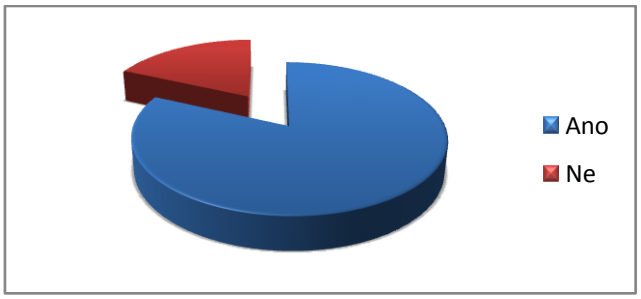

Podle získaných informací lze usoudit, že většina oslovených respondentů souhlasí s počítači u dětí předškolního věku, ale všichni odpověď doplňují tím, že je potřeba dodržovat určité podmínky, aby práce na počítači dětem neuškodila, ale aby pro ně byla prospěšná a užitečná. Naopak někteří oslovení respondenti se domnívají, že na počítače v předškolním věku je příliš brzy a děti v pozdějším období mají dostatek času, aby se seznámily s touto technologií.

3. Od jakého věku byste doporučil/a dítěti přístup k počítači (proč)?

   Graf č. 14

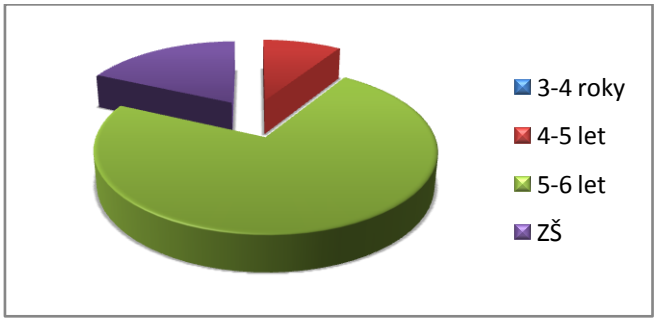

V této otázce se ukázaly značné rozpory, ale opět se setkáváme s názorem zařadit práci na počítači od 5-6 let, tedy jeden rok před nástupem do povinné školní docházky. Rozdíl bych viděla v tom, že ani jeden odborník nedoporučil zařadit počítač dříve jak ve čtyřech letech. Zdůrazňují potřebu toho, aby dítě nikdy nezůstalo u počítače samo. Dítě k sobě potřebuje dospělou osobu, aby mu vysvětlila určité jevy, které se mohou na obrazovce objevit.

4. V případě, že souhlasíte s názorem, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku, myslíte si, že patří i do mateřských škol? (ano/ne – proč?)

Graf č. 15

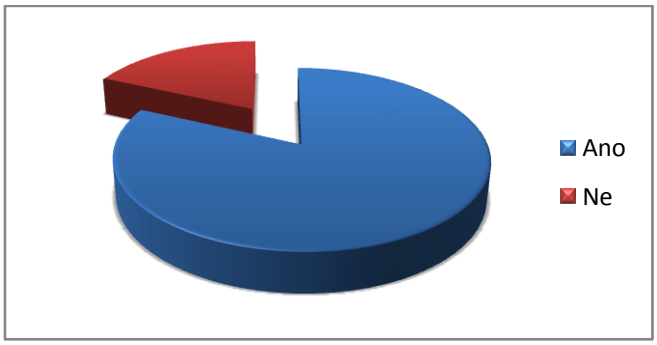

Většina z oslovených respondentů by souhlasila s počítači v mateřských školách. Uvádějí, že počítač může sloužit jako vhodná pomůcka pro učitelku i pro děti. Zdůrazňují to, že dítě se s počítačem pouze seznamuje, nemůže mluvit o nějaké systematické výuce. Někteří uvádějí, že souhlasí s počítači u dětí předškolního věku, ale zařadily by ho spíše do domácího prostředí, kde se dítěti rodiče mohou plně věnovat, což v mateřské škole, při dnešním počtu dětí, moc dobře nejde.

5. V čem, podle Vašeho názoru, by mohla práce s počítačem ohrozit dítě předškolního věku?

Graf č. 16

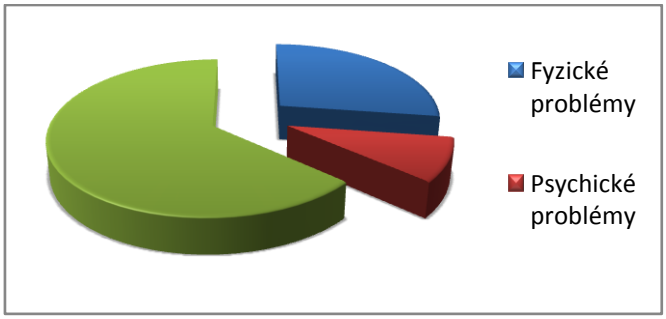

V této otázce se odpovědi oslovených odborníků shodují. Všichni oslovení odborníci varují před nedostatkem pohybu, poškození zraku. Zdůrazňují tuto činnost kompenzovat jinými, vhodnými, aktivitami. Někteří uvádí, že pokud není práce korigována a kontrolována, mohou se objevit i problémy spojeny s psychickým vývojem dítěte. Jednoznačně se však shodují, že nebezpečí je zde veliké, a proto dětem tuto činnost nabízíme, ale za určitých podmínek a pravidel.

6. Setkáváte se ve Vaší praxi s problémy, které mohla způsobit činnost na počítači? S jakými?

   Graf č. 17

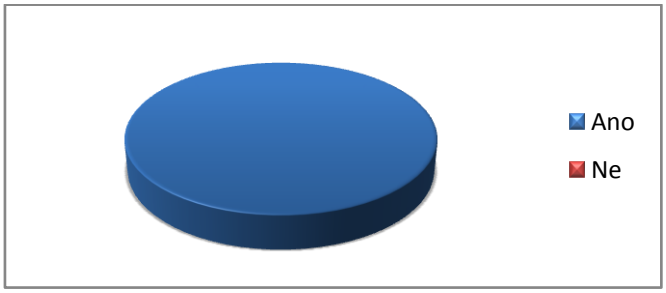

V této otázce se odpovědi opět shodují. Všichni oslovení odborníci se ve své praxi někdy setkali s problémy, které mohl mít za následek počítač. Uvádějí také, že tyto problémy se objevují stále častěji.

7. V čem vidíte na internetu největší nebezpečí pro děti?

   Graf č. 18

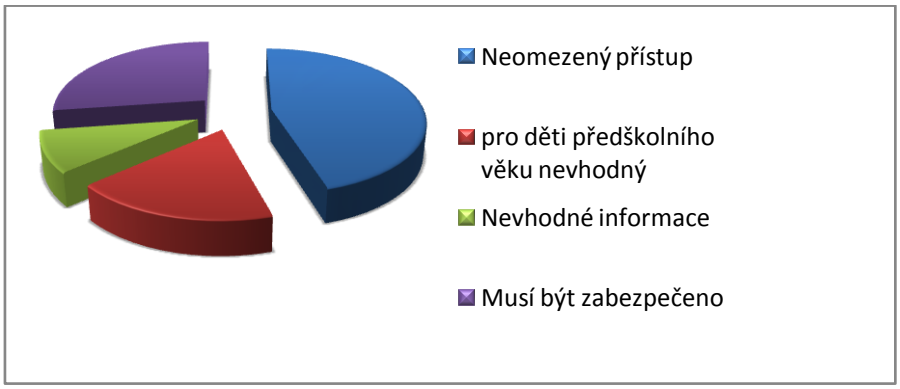

Oslovení respondenti vidí v internetu veliký problém, který by měl být ošetřen, zabezpečen, někteří se domnívají, že děti předškolního věku by vůbec neměly mít přístup na internet. Velký problém vidí v neomezeném přístupu ke všem, i pro děti předškolního věku, nevhodným informacím.

4.1.3. Strukturované pozorování

Ve třetí části mé výzkumné části jsem se již soustředila na konkrétní mateřské školy, které jsem si vybrala na základě vyplněného dotazníku od ředitelek mateřských škol. Podmínkou pro výběr této mateřské školy bylo to, že v mateřské škole musely nějakým způsobem využívat počítač v přímé práci s dětmi.

Vytvořila jsem si záznamový arch, kde jsem si stanovila konkrétní cíle, které bych chtěla pozorovat. Strukturované pozorování jsem rozdělila do tří částí. V první části jsem pozorovala práci učitelek, v druhé části práci dětí a v třetí části jsem pozorovala informovanost a organizaci školy, v oblasti počítačové gramotnosti.

4.1.3.1. Vyhodnocení pozorování

Jak jsem již uvedla, v první části jsem se zaměřila na učitelku mateřské školy.

1. Učitelky mateřské školy mají dostatečné vzdělání v oblasti počítačové gramotnosti.
2. Učitelky mateřské školy zvládají ovládání výukových programů a her.
3. Učitelka využívá počítač pro individuální práci s dětmi.

U první části pozorování jsem se zaměřila na vzdělání samotných učitelek v oblasti počítačové gramotnosti. Zjistila jsem, že dvě učitelky nezvládají ani základní obsluhu počítače. Dvě učitelky umí pouze základní obsluhu počítače pro své potřeby a jedna učitelka je schopná pracovat s počítačem bez problémů.

Graf č. 19

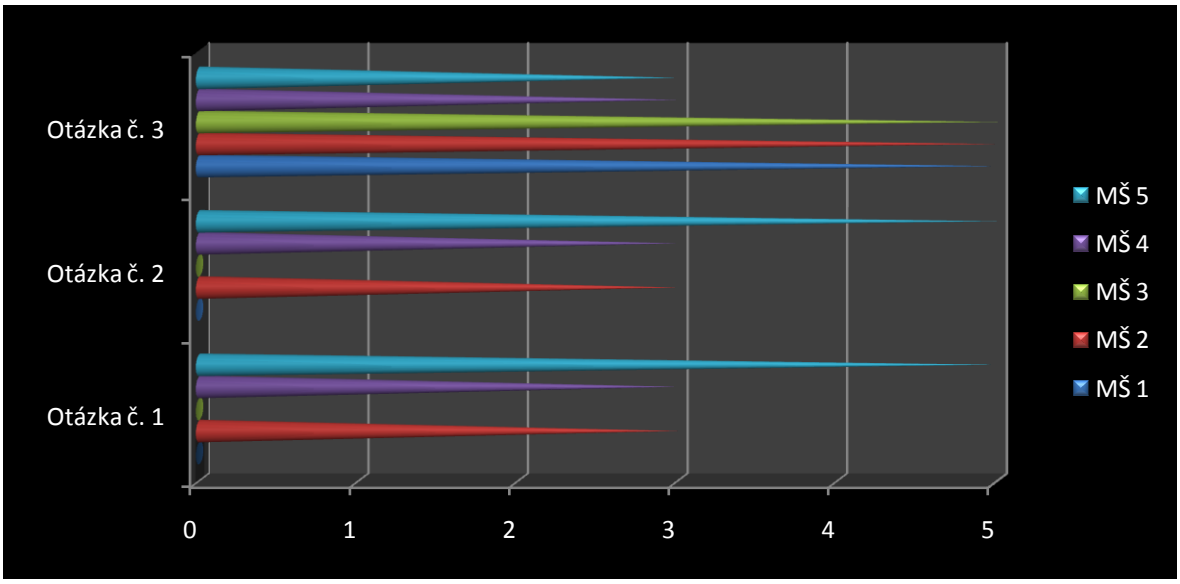

V druhé části pozorování jsem se zaměřila na samotné děti.

1. Děti mají v mateřské škole přístup k počítači.
2. Děti pracují samostatně a postupně se střídají.
3. Děti jsou zaujaty počítačem.
4. Děti vyhledávají pro volnou hru počítač.
5. Děti potřebují při práci na počítači učitelku.
6. Děti při práci na počítači pracují samostatně a učitelku nepotřebují
7. Děti zvládnou samy základní obsluhu počítače.

V této části pozorování jsem zjistila, že děti jsou v oblasti počítačové gramotnosti ve většině případů velmi informované. Děti jsou počítačem v mateřských školách velice zaujaty, v žádné z pozorovaných mateřských škol jsem se nesetkala s tím, že by děti odmítaly činnosti na počítači. Děti většinou ke své práci nepotřebují ani učitelku, ale je potřeba, aby učitelka byla někdy v dosahu dětí, protože přece jen někdy je potřena, aby učitelka dětem poradila, vysvětlila, pomohla.

Graf č. 20

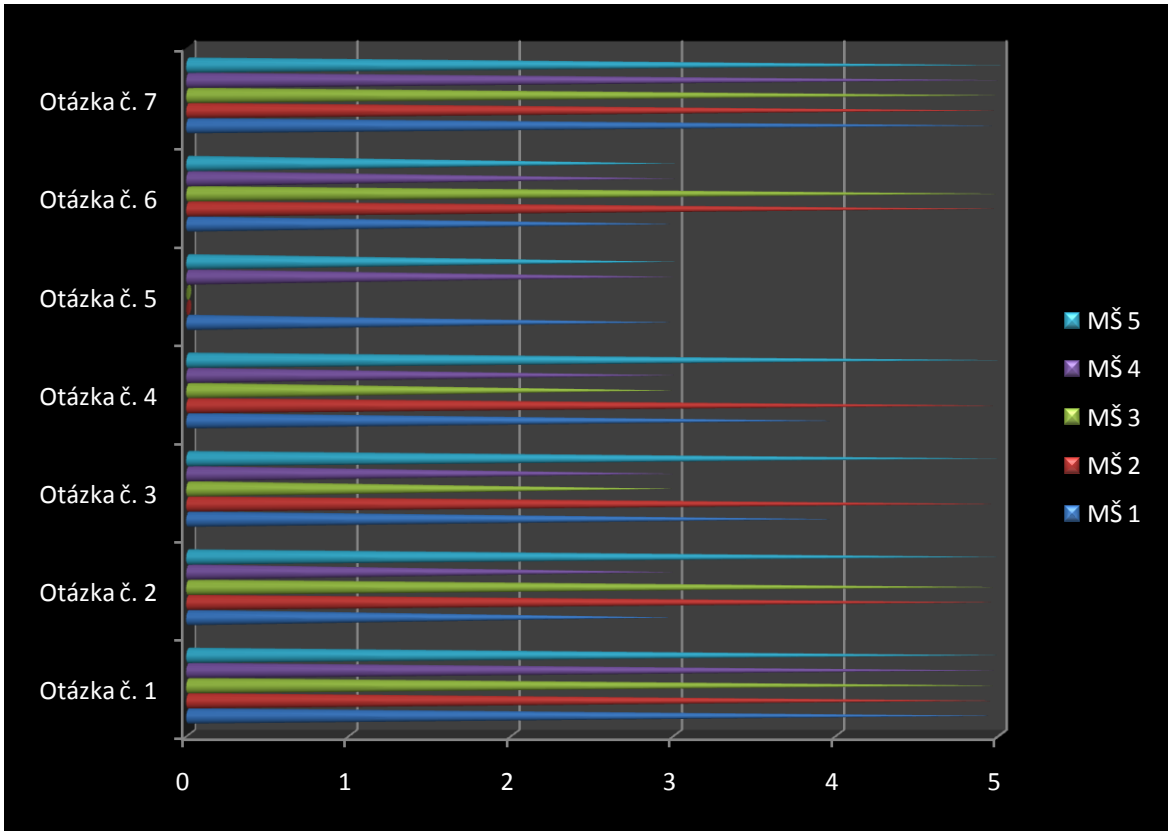

Ve třetí části jsem zaměřila na organizaci, výukové programy a hry, podmínky užívání počítače.

1. V mateřské škole jsou stanovena pravidla pro práci na počítači.
2. Organizaci na počítači si řeší děti samy, podle jasně stanovených pravidel.
3. Organizaci na počítači zajišťuje učitelka.
4. Ve třídě je velký výběr výukových programů a her.
5. Výukové programy a hry jsou vhodné pro děti předškolního věku.
6. Výukové programy a hry jsou do škol vybírány podle určitých kritérií.
7. Při práci na počítači jsou dodržovány psychosociální podmínky.
8. Při práci na počítači jsou dodržovány věcné a hygienické podmínky.
9. Při práci na počítači jsou dodržovány časové podmínky.
10. Počítač v mateřské škole slouží pouze jako doplňková, netradiční metoda.
11. Počítač je v mateřské škole již dlouho.

Na závěr jsem se zaměřila na samotnou školu, jak vybírá programy pro děti, jestli jsou tyto programy vhodné pro děti předškolního věku, jak je zajišťována organizace, jak jsou dodržovány psychosociální, věcné, hygienické a časové podmínky, k čemu počítač ve škole slouží a na co je využíván.

Dospěla jsem k závěru, na základě zjištěných informací, že ve všech pozorovaných mateřských školách jsou jasně stanovena pravidla pro práci na počítači. Organizace je řešena různými způsoby. Někde si děti řídí organizaci samy, někde ji řídí učitelka. Programy jsou většinou vybírány podle jasně stanovených pravidel, ale někdy se setkáme s tím, že nejsou přesně určeny pro děti. Na některých pozorovaných mateřských školách jsem se setkala s programy, které jsou přímo nevhodné pro děti předškolního věku. Podmínky práce na počítači byly v rámci možností splňovány na většině pozorovaných mateřských škol, pouze na jedné se těmito pravidly vůbec neřídili, zdůvodnila bych to tak, že pouze na této mateřské škole byl počítač jen krátkou dobu, jinak na všech mateřských školách byl počítač využíván už delší dobu.

Graf č. 21

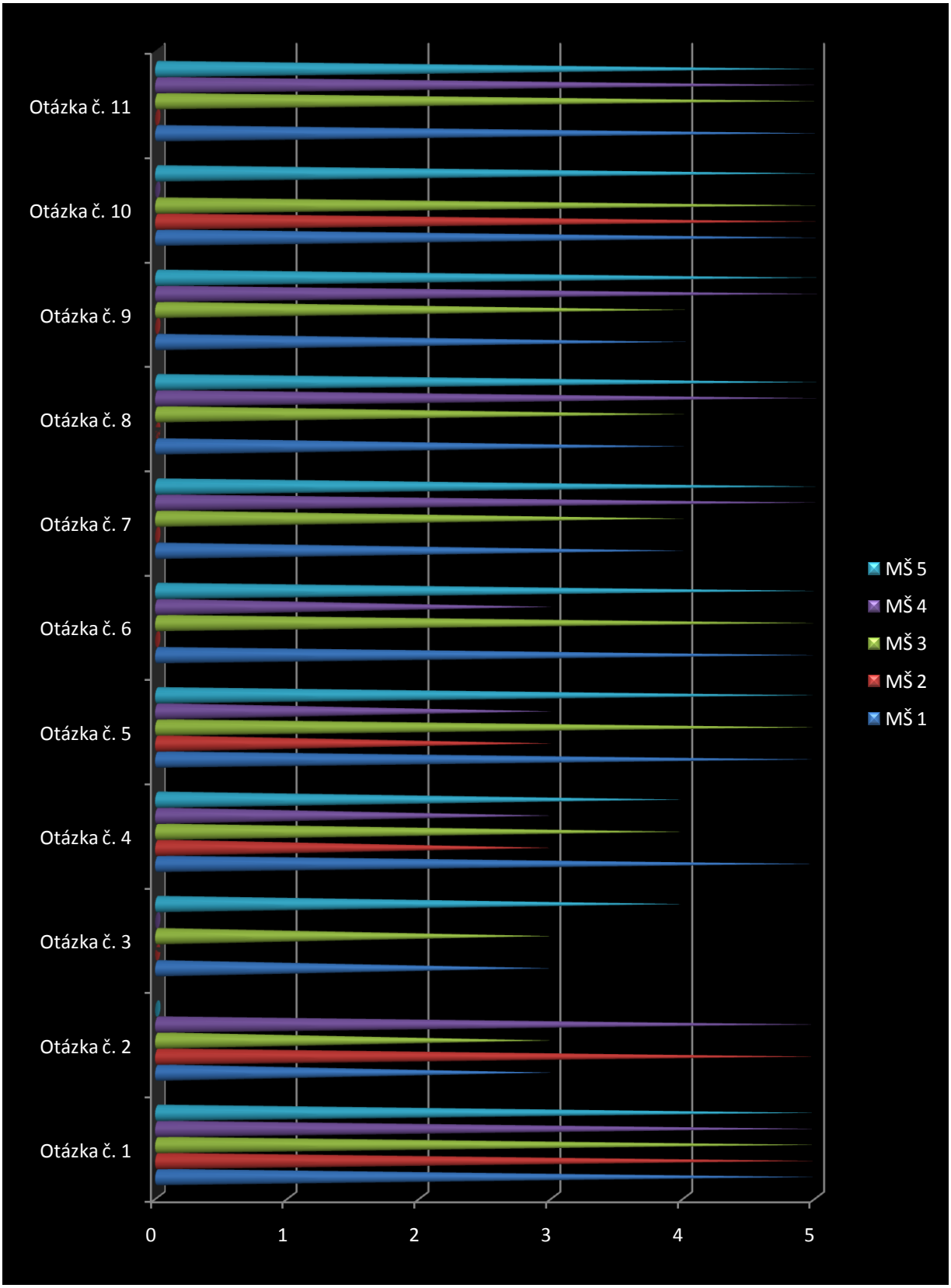
Otázka č. 11
Otázka č. 10
Otázka č. 9
Otázka č. 8
Otázka č. 7
Otázka č. 6
Otázka č. 5
Otázka č. 4
Otázka č. 3
Otázka č. 2
Otázka č. 1
0
1
2
3
4
5
MŠ 5
MŠ 4
MŠ 3
MŠ 2
MŠ 1

4.1.4. Řízený rozhovor s učitelkami mateřských škol

Řízený rozhovor byl připravený tak, abych v mateřské škole nenarušovala denní režim, a proto byl velice krátký. Volila jsem otázky uzavřené, kde si učitelka vybírala z možných odpovědí a pokud chtěla něco dodat sama, byla jsem otevřena jejím odpovědím.

Otázky byly kladeny nejprve na obecnější rovině a postupně jsme se dostaly k otázkám, které se týkaly samotné učitelky a její konkrétní třídy. Jednou z otázek byly i jednotky KidSmart a informovanost učitelek o tomto projektu. Opět byl rozhovor zaměřen na názory jednotlivých učitelek a jejich zkušenosti.

4.1.4.1. Vyhodnocení rozhovoru

1. Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači potřebná?
   Graf č. 22

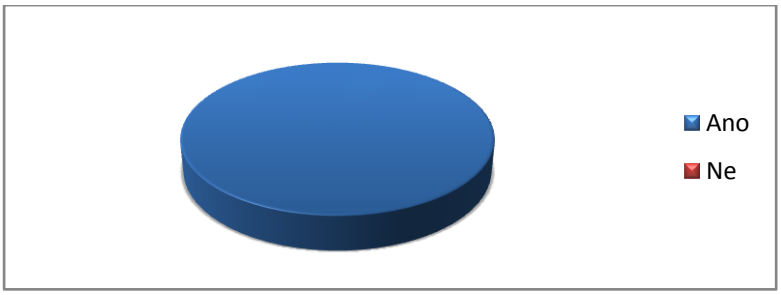

I učitelky mateřských škol potvrdily, že počítače jsou nezbytnou a potřebnou součástí každodenního života. Samy uznávají, že jim počítač v mnoha věcech je dobrým pomocníkem a uznávají, že některé věci by bez něj byly daleko složitější, náročnější a pracnější.

2. Myslíte si, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku (ano/ne – proč)?
   Graf č. 23

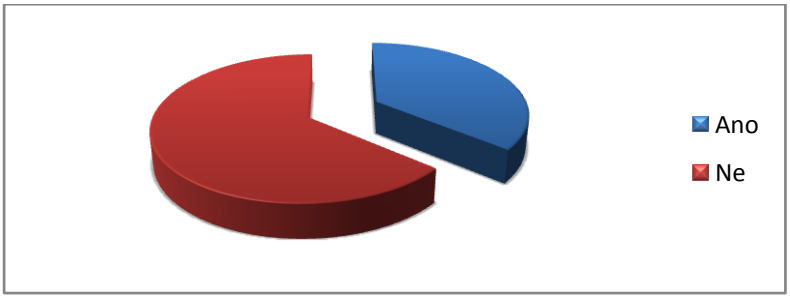

U této otázky se většina učitelek přiklonila k odpovědi, že počítače nejsou vhodné pro děti předškolního věku. Jako důvod uváděly, že děti předškolního věku mají na počítače dostatek času a pokud chtějí poznávat počítač, tak toto jim plně zajistí rodina, kde se rodiče mohou

dítěti věnovat individuálně, což v mateřské škole nejde, protože aktuální počty dětí v mateřských školách toto neumožňují.

Některé učitelky se však přiklonily k odpovědi, že počítače jsou vhodné pro děti předškolního věku. Jedním z velkých pozitiv vidí, že počítače mají mnohostranné využití. Jako další důvod uváděly vzdělanost mateřské školy a samotných učitelek, které by dětem v mateřské škole měly dát základ informací, které jsou důležité pro práci na počítači, což ve většině případů rodiče nevědí. Učitelka mateřské školy by měla jít s dobou a neustále se přizpůsobovat mentalitě dětí, a proto by měla přijímat i moderní technologie.

3. Od jakého věku byste doporučil/a dítěti přístup k počítači (proč)?

   Graf č. 24

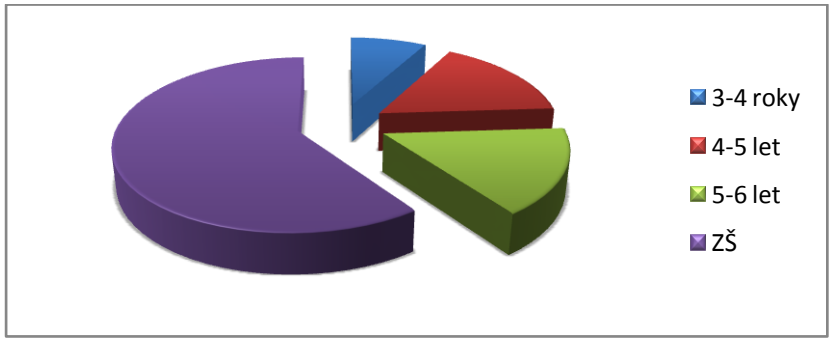

I v této otázce je vidět veliký rozdíl. Více než 50 % z oslovených učitelek by počítač posunula až na základní školu, v mnoha případech na 1. stupeň základní školy, některé učitelky by zařadily počítače až od 2. Stupně základní školy. Učitelky argumentovaly tím, že dítě v mateřské škole se má naučit jiným hodnotám, schopnostem, dovednostem a návykům. Dítě se v mateřské škole má naučit samostatnosti a ne hrám na počítači.

4. Myslíte si, že je vaše znalost počítače dostatečná, abyste vždy byla schopná pomoci s počítači dětem?

   Graf č. 25

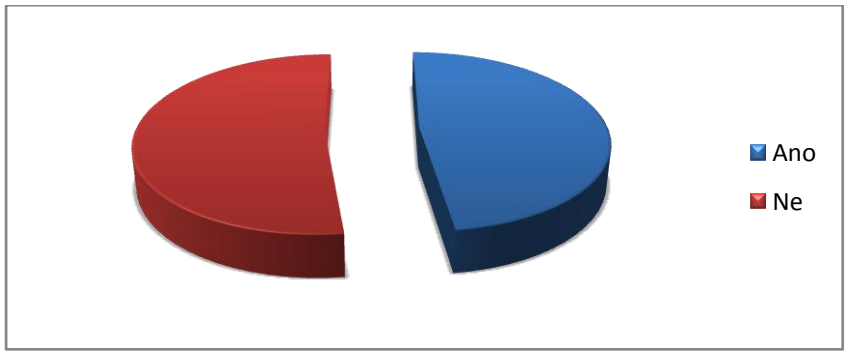

V této otázce se dotazované učitelky rozdělily na dva tábory. První tábor ovládal počítač natolik, že si učitelka byla jista, že by dokázala dětem pomoci v jakékoliv situaci. Druhý tábor oslovených učitelek by naopak nedokázal dětem pomoci, a proto i odmítá počítače do mateřských škol. Vědí, že by dětem nepomohly a neporadily.

5. Můžete využívat ve Vaší mateřské škole počítač při činnosti s dětmi? (ano/ ne – proč)?

   Graf č. 26

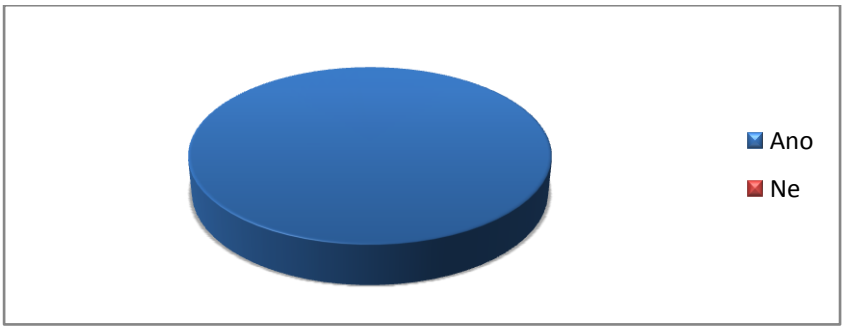

Ve všech oslovených mateřských školách mohou učitelky využívat počítače při práci s dětmi. Některé učitelky odpovídaly, že velice rády pracují na počítači, baví to je samotné, ale baví to velice i děti. Setkala jsem se i s tím, že učitelky mají k dispozici plně vybavené moderní počítače, ale nevyužívají je při činnostech s dětmi, protože nechtějí a nesouhlasí s počítači u dětí předškolního věku. Počítač využívají jen pro své soukromé záležitosti, přípravu na práci, administrativu.

6. V čem si myslíte, že jsou pozitiva počítače a v čem naopak negativa PC?
   - NEJČASTĚJŠÍ ODPOVĚDI (NEGATIVA)
     - Internet
     - Nevhodné hry pro děti předškolního věku
     - Problémy pohybového aparátu
   - NEJČASTĚJŠÍ ODPOVĚDI (POZITIVA)
     - Velké množství výukových programů a her
     - Nová/netradiční metoda
     - Pro děti zajímavá a zábavná (děti baví)
7. Jak se díváte na projekt KidSmart?

Devět z oslovených učitelek mělo možnost setkat se s projektem KidSmart a všechny tyto učitelky komentují tento projekt společnosti IBM velice pozitivně. Samozřejmě vidí i

nedostatky projektu, ale ve většině jsou s ním spokojeny. Všechny oslovené učitelky měly základní informace o tomto projektu, některé učitelky se i snaží o získání této jednotky.

4.1.5. Dotazník pro rodiče dětí z mateřských škol

Dotazník byl postaven velice jednoduše, aby rodiče mohli dotazník vyplnit rychle. Dotazník byl určen spíše jako doplňková metoda, kdy jsem si chtěla ověřit, jaký přístup k počítači mají děti v rodině.

Dotazníky jsem rozdala v mateřských školách 60 rodičům. Kdy většina rodičů mi dotazník vrátila vyplněný hned na místě, někteří rodiče si ho vzali domů, ale bohužel ho už nevrátili. Úspěšnost byla dosti vysoká, vrátilo se mi více jak 60 % dotazníků.

Graf č. 27. Úspěšnost dotazníku pro rodiče

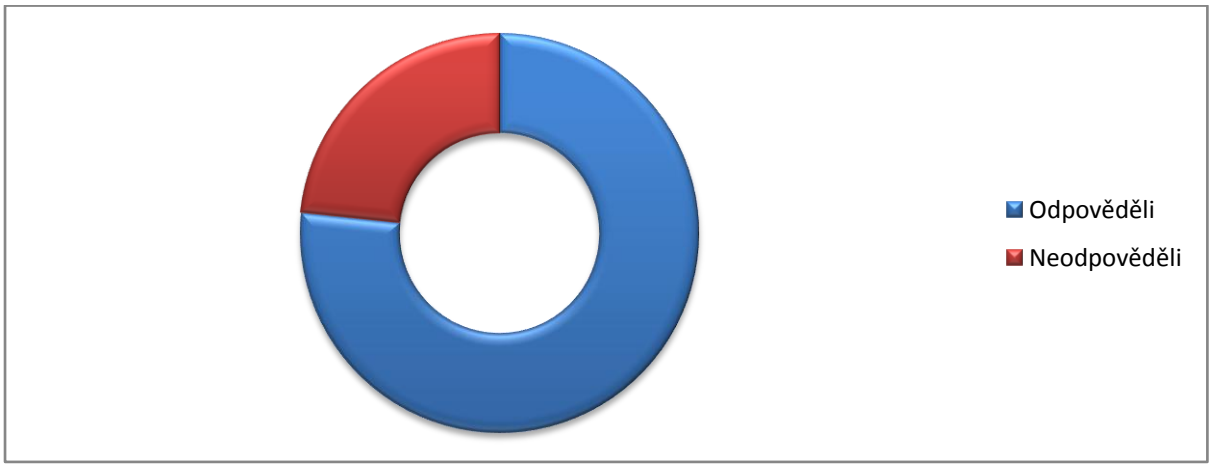

Otázky byly kladeny tak, aby jim rodiče dobře rozuměli a jejich vyplnění bylo rychlé a hned v první chvíle je neodradila délka dotazníku.

4.1.5.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření

1. Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači potřebná?

   Graf č. 28

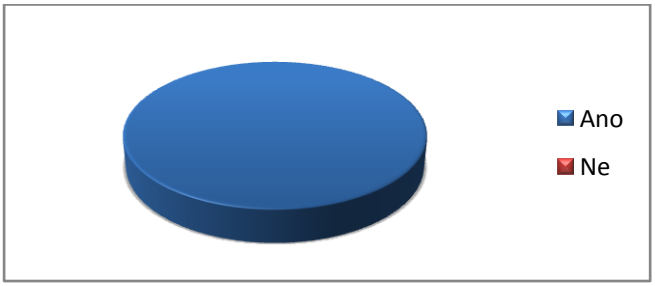

2. Má Vaše dítě doma přístup k počítači?

Graf č. 29

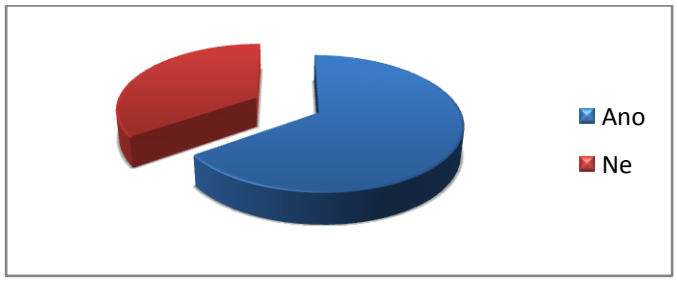

3. Má vaše dítě vlastní počítač?

Graf č. 30

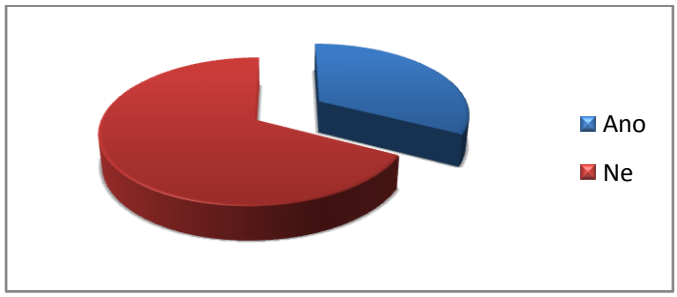

4. V případě, že má Vaše dítě doma přístup k počítači, kolik času denně tráví Vaše dítě na počítači?

Graf č. 31

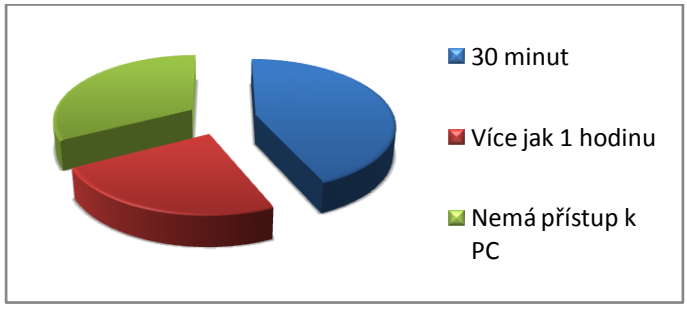

5. Od jakého věku má Vaše dítě přístup k počítači?

Graf č. 32

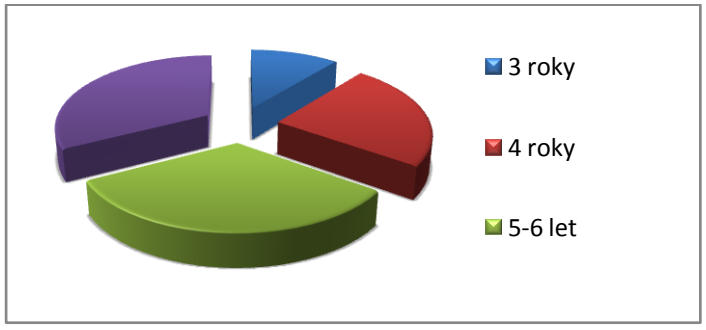

6. Co nejraději dělá Vaše dítě na počítači?

Graf č. 33

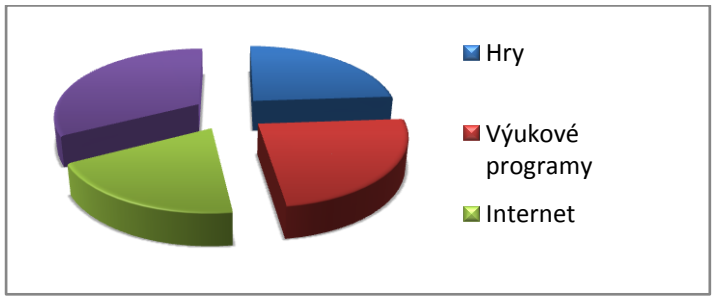

7. Volíte hry a výukové programy pro Vaše dítě podle nějakých kritérií?

Graf č. 34

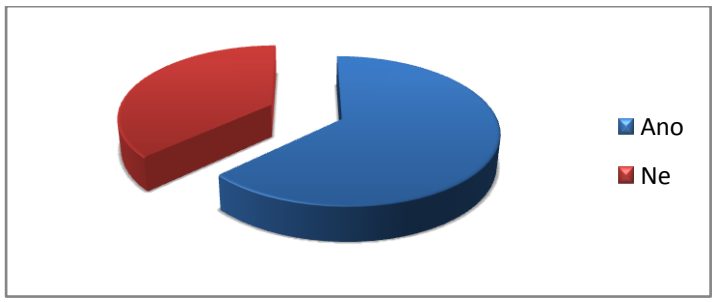

8. Řešíte doma bezpečný internet, kontrolujete, jaké internetové stránky navštěvuje Vaše dítě?

Graf č. 35

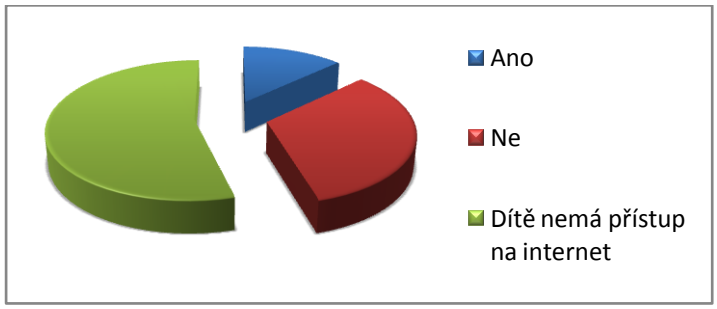

4. 2. Respondenti

- Mateřské školy
  - Ředitel/ka mateřské školy
  - Učitelky mateřských škol
  - Děti předškolního věku
- Odborníci z pedagogicko-psychologických poraden
- Rodiče dětí z mateřských škol

4.3. Výsledky šetření a diskuze

Na začátku bakalářské práce jsem si stanovila několik cílů, na které jsem nalezla odpověď.

1) **Jaké jsou názory pedagogů a psychologů na počítače v předškolním období a přímo v mateřské škole?**

Abych zjistila odpověď na tuto otázku, tak jsem oslovila pedagogicko-psychologické poradny. Jejich odpovědi se příliš nelišili. Většina z oslovených odborníků neměla výhrady pro užití počítačů u dětí předškolního věku, ale za jasně dodržovaných podmínek. Pokud je na počítači vše dobře ošetřeno a dítě je kontrolováno dospělou osobou, je dodržován časový prostor, tak si většina z oslovených myslí, že počítače nemohou ohrozit dítě. Uvádí však zároveň, že činnost na počítači je nutné kompenzovat s jinými činnosti, zvláště pak s dostatkem pohybu. Varují také před nebezpečím internetu, které je podle nich vysoké a někteří dokonce uvádějí, že by dítě předškolního věku nemělo mít přístup na internet, nebo alespoň musí být internet vhodně ošetřen (tedy ne přístup na nevhodné stránky).

2) **Jsou mateřské školy dostatečně vybaveny počítači, které jsou bezprostředně určeny dětem?**

Na základě zjištěných dat lze konstatovat, že většina oslovených mateřských škol má k dispozici počítač. Problém však je, že v 22 případech mají mateřské školy počítač, který je určen bezprostředně pro děti. Ostatní mateřské školy počítače třeba mají, ale jsou určeny personálu (učitelkám, ředitelce, aj.). Několikrát se objevila i odpověď, že některé mateřské školy mají přístup k počítači v základních školách. Přístup je však omezený využíváním žáků základní školy, a tak se děti z mateřských škol k počítači dostanou maximálně několikrát do roka.

U třech mateřských škol jsem se u vyhodnocování setkala s jednotkami společnosti IBM KidSmart, které jsou určeny pro děti předškolního věku.

Dalším problémem, s kterým jsem se setkala, je to, že v mateřských školách jsou často pro děti umisťovány počítače staré a vyřazené (např. z obce), počítače které nesplňují všechny podmínky RVP PV.

Pokud v mateřské škole není umístěn počítač, tak většinou proto, že škola nemá dostatek finančních prostředků, nebo samotné učitelky a ředitelka nechtějí počítače do mateřské školy, protože nesouhlasí s počítači u dětí předškolního věku. Situaci vybavenosti mateřských škol počítači hodnotím kriticky, protože jen několik málo školek má počítač, který je vhodný pro děti, který splňuje všechny podmínky, a učitelky se plně věnují práci na počítači společně s dětmi.

3) Umožňují rodiče dětem kontakt s počítačem v domácím prostředí?

Většina rodičů v dotazníku uvedla, že jejich děti mají přístup k počítači. Jen 15 rodičů odpovědělo, že přístup nemají. Nejsem si jista pravdivostí jejich odpovědí. Dotazníky jsem předkládala rodičům, jejichž děti jsem pozorovala v mateřské škole, a podle projevů dětí si myslím, že přístup k počítači doma má většina dětí. Větší neznalost počítače se projevila jen u 5 dětí, které nezvládaly ani základní obsluhu počítače.

4) Jak a jaké volí programy rodiče pro své děti?

Zde byly odpovědi dosti vyvážené. Některé rodiče volí spíše hry, některé výukové programy, někteří rodiče pustí své dítě i na internet.

5) Jaké vzdělání učitelek mateřských škol v oblasti počítačové gramotnosti?

Učitelky většinou nemají žádné průměrné vzdělání, pouze to, co se samy naučí doma. Některé mateřské školy nabízejí kurzy počítačové gramotnosti, některé mateřské školy však na tyto kurzy nemají finance. Negativem je, že některé učitelky ani nechtějí absolvovat tyto kurzy, i když mají možnost. Odpovědi na tyto otázky byly tedy rozmanité, ale ve většině případů bylo v dotazníku a v rozhovoru uváděno, že učitelky zvládají alespoň základní obsluhu počítače.

6) Jak se staví k počítači samotné učitelky mateřských škol?

Na základě zjištěných dat se objevují značné rozdíly mezi názory ředitelek mateřských škol a samotných učitelek. Většina ředitelek chce, aby v jejich mateřské škole měly děti přístup na

počítač a aby se zde děti učily základním dovednostem. Samotné učitelky však ve většině nesouhlasí s počítači do mateřských škol a nedoporučily by ho ani dětem předškolního věku.

7) Jsou při práci na počítači v mateřské škole dodržovány podmínky, které jsou stanovy v rámcově vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání?

Co se týká pravidel a podmínek užívání počítače, tak mateřské školy značně zaostávají. Ve většině případů v mateřských školách, které jsem navštívila, jsou podmínky dodržovány jen částečně, někde dokonce vůbec. Pouze v jedné mateřské škole jsem se setkala s maximálním dodržováním podmínek. Toto však je problém vybavenosti samotné mateřské školy, tedy ne učitelek, protože jak jsem již zmiňovala, počítače v mateřských školách jsou dosti zastaralé a tak podmínky práce na počítači ani dodržovat nemohou.

8) Řeší učitelky v mateřských školách organizaci při práci na počítači? Jak?

Organizace práce na počítači v mateřských školách provádí různě. Ve většině mateřských škol si řídí činnost na počítači samotné děti, podle jasně stanovených pravidel, kdy děti při volné hře se mohou věnovat práci na počítači a učitelka sleduje pouze čas, který děti u počítače tráví (oblíbené jsou přesýpací hodiny). Někdy činnost na počítači řídí spíše učitelka. Činnost s počítačem volí spíše jako doplňkovou metody a to např. prohlížení fotek, vyhledávání obrázků. Činnost řídí učitelka. V mateřských školách se tedy organizuje činnost s počítačem buď individuálně, skupinově nebo s učitelkou.

9) Jsou výukové programy a hry, které jsou dětem k dispozici voleny podle nějakého kritéria? Podle jakého?

Ve většině mateřských škol byl hlavním kritériem pro volbu výukových programů a her věk dětí. Další kritéria výběru programů a her byly cíle rozvoje, doporučení jiných mateřských škol a jiných učitelek, rodičů, odborníků, často učitelky vybírají programy, které děti připravují už na vstup do mateřské školy, také vybírají programy podle toho, na jakou oblast rozvoje se chtějí zaměřit (např. logopedie), často programy obměňují v souvislosti na probírané téma či projekt V některých mateřských školách nejsou hry podle kritérií vybírány, a tak jsem se setkala s hrami a programy pro děti předškolního věku naprosto nevhodnými např. střílečkami, aj.

10) Jaké jsou znalosti samotných učitelek v oblasti počítače?

Většina učitelek, které jsem oslovila, zvládala základní obsluhu počítače, ale pokud se jedná o samotnou práci s danými programy pro předškolní děti, tak informovanost učitelek značně klesá.

11) Jsou děti předškolního období dostatečně samostatné při práci na počítači?

Vzdělanost a informovanost předškolních děti v oblasti informačních technologií předčila moje očekávání. Skoro všechny děti, které jsem pozorovala, plně ovládaly počítač. Zvládaly základní obsluhu bez sebemenších problémů, jen některé děti potřebovaly učitelku, aby jim s něčím poradila. Zvládaly i obsluhu počítačových her a výukových programů. Bylo jasně vidět, že většina dětí má doma přístup k počítači.

12) Jaké mají učitelky informace o projektu KidSmart?

Zkušenosti učitelek s projektem společnosti IBM nejsou veliké, avšak setkala jsem se i s učitelkami, které tento projekt velice chválí a myslí si o něm, že je velice vhodný pro děti předškolního věku.

Všechny učitelky, které jsem oslovila, věděly o projektu a ty, které se s ním nesetkaly osobně, by si chtěly vyzkoušet, jak funguje.

Závěr

Na základě zjištěných dat a analýzy těchto dat jsem dospěla k následujícím závěrům:

Z hlediska oslovených odborníků z pedagogicko-psychologických poraden jednoznačně vyplývá, že většina z oslovených nevidí problém v užívání počítačů u dětí předškolního věku, ale pouze v případě, že budou jasně stanovené podmínky a pravidla a tyto stanovené pokyny budou dodržována. Samozřejmě vidí i rizika a nebezpečí, která s sebou přinášejí počítače pro děti předškolního věku, ale pokud jsou stanovené podmínky a pravidla dodržovány, tak by děti neměly být, podle oslovených odborníků, ohroženy.

Zjištěné informace také poukazují na problém vybavenosti mateřských škol počítači. Většina oslovených mateřských škol, které využívají počítače při práci s dětmi, poukazuje na to, že počítače, které mají k dispozici, nejsou dostačující pro kvalitní využívání. Většina počítačů, které jsou v mateřských školách, jsou zastaralé, často vyřazené z jiné firmy. Tento fakt sebou nese spousty problémů, které učitelka mateřské školy nevyřeší.

Výukové programy a hry pro děti jsou často nevhodné pro děti předškolního věku. Někdy se objevují programy, které jsou vhodné pro děti předškolního věku, ale zastaralé počítače nejsou technicky vybaveny, aby tyto programy zvládly. Velikou výhodou v této oblasti jsou jednotky KidSmart, kde společnost IBM přímo dodává programy, které tato jednotka přijme, a jsou vhodné pro děti předškolního věku.

Významný rozpor jsem zjistila v pohledu učitelek a ředitelek mateřských škol na počítače. Více než polovina oslovených ředitelek mateřských škol by chtěla zařadit počítače do práce s dětmi, nebo je již zařadila; tedy podporují počítačovou gramotnost. Naproti tomu část učitelek mateřských škol nesouhlasí s počítači pro děti předškolního věku. Vidí mnoho jiných, lepších metod práce s dětmi, než počítač. Často jako problém uvádějí jejich nevzdělanost v oblasti počítačové gramotnosti a uvádějí, že děti mají počítače doma, kde se jim rodiče mohou dostatečně individuálně věnovat.

V oblasti počítačové gramotnosti v současné době vidím veliké nedostatky. V mateřských školách, které jsem navštívila, bylo vidět, že děti mají přístup k počítači, mohou na něm pracovat při individuálních činnostech či při volné hře, ale často zde nejsou dodržovány podmínky, které stanovuje Rámcově vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Organizaci na mateřských školách řeší učitelky různými způsoby.

Každé dítě je individualita a jejich vývoj neprobíhá rovnoměrně. Každé dítě má jinou povahu, jinak reaguje na situaci. U každého dítěte je potřeba respektovat jeho individualitu. Může se stát, že dítě bude mít nějaké problémy a naším úkolem je pomoci odhalit tyto problémy a umět dítěti pomoci. Totéž platí i v oblasti nasazení počítačů v mateřských školách.

Na základě teoretické přípravy a zjištěných informací z výzkumu jsem dospěla k závěru, že učitelka mateřské školy musí být v první řadě dostatečně informačně, ale i didakticky gramotná, například vybraný výukovou hru musí umět vybrat a plně ovládat, než ji zařadí do činnosti dětem, měla by používat počítače pro zlepšení a pro zvýšení efektivity výchovy a vzdělání.

Učitelka při práci na počítači s dětmi předškolního věku musí dodržovat věcné a hygienické podmínky, dále podmínky psychosociální a v neposlední řadě musí sledovat časový prostor, který dítě u počítače tráví. Pokud jsou dodržovány tyto podmínky, může být počítač pro děti přínosem.

Učitelka mateřské školy musí zvládat kontrolu nad dětmi, ale zároveň je tu pro děti a měla by předkládat dětem činnosti, které děti baví, zajímají se o ně, což bez pochyby v dnešní době počítače jsou i u dětí předškolního věku.

Vypracování této práce mi přineslo nový pohled na počítače. Zjistila jsem, že počítače při dodržování určitých podmínek jsou pro děti velice užitečné. Děti baví získávat informace zábavnou formou a formou hry a to počítač plně umožňuje. Škála programů pro děti předškolního věku je natolik rozsáhlá, že bezpochyby každá učitelka si najde vhodný program. Samozřejmě se na trhu objevují i nekvalitní programy, a proto je nutné, aby učitelka vybírala vhodné programy, které jsou určeny dětem předškolního věku. Z tohoto důvodu je potřeba i rozšířit informační gramotnost učitelek, aby bylo schopny tohoto výběru.

Tato práce je zaměřena pouze na některé mateřské školy. Do jisté míry se liší se názory rodičovské populace, tak názory z řad učitelek a oslovených odborníků. Bylo by třeba rozsáhlejšího výzkumu, abychom se dostali do této problematiky hlouběji a dokázali najít řešení.

Je potřeba nabídnout stávajícím učitelkám dostatečné vzdělání v této oblasti, které v současné době je podle mého názoru nevyhovující. Je potřeba naučit učitelky, jak je možné počítače představit dětem a ukázat jim, že počítač není jen hrozba, ale že nám naopak může v mnohé pomoci, může nám ulehčit práci a pro děti může být i velkým přínosem. Děti se učí a

vzdělávají nenásilnou a zábavnou formou, které děti velice baví. Dnešní svět je obklopen touto technologií, a proto si myslím, že by počítače dětem neměly být odepírány, ba naopak by se samotné učitelky měly učit stále novým věcem a tyto věci dále předávat dětem.

Myslím si tedy, že počítače v omezené míře nemohou dětem škodit, naopak jsou pro ně zajímavým přínosem. Důležité je, aby nasazení počítače v mateřské škole sloužilo pouze jako doplňující, rozšiřující, netradiční metoda. Je přitom nutné neustále respektovat vývoj dítěte a jeho potřeby.

Seznam použitých informačních zdrojů

KÖPPLOVÁ, Barbara; JIRÁK, Jan. *Média a společnost : Stručný úvod do studia médií a mediální výchovy*. Vyd. 2. Praha : Portál, 2007. 207 s. ISBN 978-80-7367-287-4.

SLAVÍK, Jan; NOVÁK, Jaroslav . *Počítač jako pomocník učitele*. Vyd. 1. Praha : Portál, 1997. 119 s. ISBN 80-7178-149-5.

ROUBAL, Pavel. *Počítač pro učitele*. Vyd. 1. Brno : Computer Press, 2009. 312 s. ISBN 978-80-251-2226-6.

LAPÁČEK, Jiří. *Počítač v domácnosti : Podrobný průvodce pro práci, zábavu i vzdělání*. Vyd. 1. Brno : Computer Press, 2006. 366 s. ISBN 80-251-1047-8.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa . *Hry v mateřské škole v teorii a praxi* . Vyd. 1. Praha : Grada Publishing, 2005. 184 s . ISBN 80-247-0852-3.

MATĚJČEK, Zdeněk. .*Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte*. Vyd. 1. Praha : Grada Publishing, 2005. 182 s. ISBN 80-247-0870-1.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie : Dětství, dospělost, stáří*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2000. 522 s. ISBN 80-7178-308-0.

ŠULOVÁ, Lenka. *Předškolní dítě a jeho svět*. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 2003. 471 s . ISBN 80-246-0752-2.

DOSTÁL, Antonín M.; OPRAVIDLOVÁ, Eva. *Úvod do předškolní pedagogiky*. Vyd. 2. Praha : SPN - pedagogické nakladatelství, 1988. 263 s.

OPRAVILOVÁ, Eva. *Základní problémy předškolní výchovy*. Vyd. 1. Praha : SPN - pedagogické nakladatelství, 1983. 96 s.

BACUS, Anne. *Vaše dítě ve věku od 3 do 6 let*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2004. 174 s. ISBN 80-7178-862-7.

VACULÍK, Martin . Ve světě počítačových her. *Psychologie dnes*. 2002, 8, 6, s. 16-17.

RIEGLOVÁ, Gábina ; ZÍSKALOVÁ, Marie. Dítě a počítač očima lékaře. *Rodina a škola*. 2003, 80, 3, s. 11.

SUCHOHRADSKÝ, Oldřich. Mami, tati, kupte mi počítač. *Rodina a škola*. 2000, 46, 5, s. 16.

ANDOVÁ, Lena. Hrej si, tu máš počítač. *Děti a my*. 1997, 27, 4, s. 13.

MORAVCOVÁ, Dana. Jsou počítače pro děti, aneb o jednom nevyřešeném rodičovském dilematu. *Informatorium*. 2003, 10, 9, s. 6-7.

JIRÁK, Jan; ŠEBESTA, Karel . Mediální výchova a její výhledy v ČR. *Učitelské noviny*. 1995, 98, 20, s. 12.

JIRÁK, Jan; WOLÁK, Radim. Mediální výchovy se bojíme zbytečně. *Rodina a škola*. 2006, 53, 4, s. 10-11.

PROKEŠOVÁ, Miriam. Dilema výchovy v současném světě : Výchova, dítě a počítač. *Vychovávatel*. 2000, 45, 1, s. 14-15.

ONDOVÁ, Michaela. *Poruchy chování v závislosti na počítačových hrách*. Praha, 2008. 60 s. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. 1. vydání. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2006. 48 s. [cit. 2011-04-12]. ISBN 80-87000-00-5. Dostupné z WWW: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf>.

Seznam příloh

1 Dotazník pro ředitele mateřských škol
2 Dotazník pro pedagogicko-psychologické poradny
3 Dotazník pro rodiče
4 Arch na strukturované pozorování
5 Struktura rozhovoru pro učitelky mateřských škol
6 Konkrétní odpovědi ředitelek mateřských škol
7 Konkrétní odpovědi odborníků z pedagogicko-psychologické poradny

Přílohy

Příloha č. 1

Dotazník pro ředitele mateřských škol

Vážená pani ředitelko, vážený pane řediteli,

jsem studentka oboru Učitelství pro mateřské školy na Pedagogické fakultě University Karlovy v Praze. Prosím Vás tímto o vyplnění dotazníku, který použiji jako anonymní podklad pro svou bakalářskou práci, jejíž téma je *„Počítače a děti předškolního věku“*. Zajímají mne Vaše názory na uvedené téma.

Hotová bakalářská práce bude k dispozici k nahlédnutí v databázi závěrečných prací UK.
Předem Vám moc děkuji za spolupráci.

1. Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači potřebná?
2. Jaké je počítačové vybavení Vaší mateřské školy?
3. Můžete využívat ve Vaší mateřské škole počítače při činnostech s dětmi? (ano/ne-proč?)
4. Myslíte si, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku? (ano/ne – proč?)
5. Od jakého věku byste doporučil/a dítěti přístup k počítači (proč)?
6. Mají Vaše učitelky možnost účastnit se kurzu pro získání dovedností pro práci s počítačem?
7. Jak řešíte organizaci při práci s počítačem?
8. Volíte hry nebo výukové programy pro Vaši mateřskou školu podle nějakých kritérií?

Příloha č. 2

Dotazník pro pedagogicko-psychologické poradny

Vážená paní psycholožko, vážený pane psychologu,

jsem studentka oboru Učitelství pro mateřské školy na Pedagogické fakultě University Karlovy v Praze. Prosím Vás tímto o vyplnění dotazníku, který použiji jako anonymní podklad pro svou bakalářskou práci, jejíž téma je *„Počítače a děti předškolního věku“*. Zajímají mne Vaše názory na uvedené téma.

Hotová bakalářská práce bude k dispozici k nahlédnutí v databázi závěrečných prací UK.
Předem Vám moc děkuji za spolupráci.

1. Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači potřebná?
2. Myslíte si, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku? (ano/ne – proč?)
3. Od jakého věku byste doporučil/a dítěti přístup k počítači (proč)?
4. V případě, že souhlasíte s názorem, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku, myslíte si, že patří i do mateřských škol? (ano/ne – proč?)
5. V čem, podle Vašeho názoru, by mohla práce s počítačem ohrozit dítě předškolního věku?
6. 7. Setkáváte se ve Vaší praxi s problémy, které mohla způsobit činnost na počítači? S jakými?
7. V čem vidíte na internetu největší nebezpečí pro děti?

Příloha č. 3

Dotazník pro rodiče

Vážení rodiče,

jsem studentka oboru Učitelství pro mateřské školy na Pedagogické fakultě University Karlovy v Praze. Prosím Vás tímto o vyplnění dotazníku, který použiji jako anonymní podklad pro svou bakalářskou práci, jejíž téma je *„Počítače a děti předškolního věku“*. Zajímají mne Vaše názory na uvedené téma.

Hotová bakalářská práce bude k dispozici k nahlédnutí v databázi závěrečných prací UK.
Předem Vám moc děkuji za spolupráci.

1. Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači potřebná?
2. Má Vaše dítě doma přístup k počítači, nebo má dokonce vlastní počítač?
3. V případě, že má Vaše dítě doma přístup k počítači, kolik minut denně tráví Vaše dítě na počítači?
4. Od jakého má Vaše dítě přístup k počítači?
5. Co nejraději dělá Vaše dítě nejraději na počítači – hraje hry, maluje apod. Můžete blíže popsat?
6. Volíte hry nebo výukové programy pro Vaše dítě podle nějakých kritérií?
7. Řešíte doma bezpečný internet, kontrolujete, jaké internetové stránky navštěvuje Vaše dítě? (ano/ne-proč?)
8. Zapsali byste Vaše dítě v mateřské škole na kroužek, který by děti seznamoval s počítačem? (ano/ne-proč?)

Příloha č. 4

Arch na strukturované pozorování

Strukturované pozorování - Práce na počítači v mateřské škole

Děti mají v mateřské škole přístup k počítači	1	2	3	4	5
V mateřské škole jsou stanovena pravidla pro práci na počítači	1	2	3	4	5
Organizaci na počítači si řídí sami děti podle jasně stanovených pravidel	1	2	3	4	5
Organizaci na počítači zajišťuje učitelka	1	2	3	4	5
Ve třídě je velký výběr výukových programů a her	1	2	3	4	5
Výukové programy a hry jsou vhodné pro děti předškolního věku	1	2	3	4	5
Programy pro děti jsou v mateřské škole vybírána podle jasně daných pravidel	1	2	3	4	5
Při práci na počítači jsou dodržovány psychosociální podmínky	1	2	3	4	5
Při práci na počítači jsou dodržovány věcné a hygienické podmínky	1	2	3	4	5
Při práci na počítači jsou dodržovány časové podmínky	1	2	3	4	5
Počítač v mateřské škole slouží jako doplňková/netradiční metoda	1	2	3	4	5
Děti pracují samostatně a postupně se střídají	1	2	3	4	5
Učitelka využívá počítač pro individuální práci s dětmi	1	2	3	4	5
Počítač je v mateřské škole již dlouho	1	2	3	4	5
Děti jsou zaujaty počítačem	1	2	3	4	5
Děti vyhledávají pro volnou hru počítač	1	2	3	4	5
Učitelky v mateřské škole zvládají ovládání výukových programů a her	1	2	3	4	5
Učitelky v mateřské škole mají dostatečné vzdělání v práci na počítači	1	2	3	4	5
Děti vyžadují při práci na počítači učitelku	1	2	3	4	5
Děti při práci na počítači pracují samostatně (učitelku nepotřebují)	1	2	3	4	5
Děti zvládnou samostatně základní obsluhu počítače	1	2	3	4	5

Příloha č. 5

Struktura rozhovoru pro učitelky mateřských škol

Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači potřebná?	ANO NE
Myslíte si, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku (ano/ne – proč)?	ANO NE
Od jakého věku byste doporučil/a dítěti přístup k počítači (proč)?	3-4 4-5 5-6 ZŠ
Myslíte si, že je vaše znalost počítače dostatečná, abyste vždy byla schopná pomoci s počítači dětem?	ANO ČÁSTEČNĚ NE
Můžete využívat ve Vaší mateřské škole počítač při činnosti s dětmi? (ano/ ne – proč)?	ANO NE
V čem si myslíte, že jsou pozitiva počítače a v čem naopak negativa?	POZITIVA NEGATIVA
Jak se díváte na projekt KidSmart?	

Příloha č. 6

Konkrétní odpovědi ředitelek mateřských škol

1 Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači potřebná?

Ano
Ano
Ano
Ano
Ano, je potřebná
Ano
Ano
Ano
V současné době nelze jinak
Ano
Ano
Rozhodně
Ano
Ano
Ano
Ano – znalost práce na PC je v současné době nutnost
Ano, dokonce bych ji definovala jako nezbytnou.
Ano
Ano
Znalost práce na počítači je nutná k čerpání informací a komunikaci
Jistě, bez počítače se v dnešní době již nikdo neobejde, je proto dobré začínat dítě seznamovat s počítačem již v předškolním věku; mnohdy ani záměrně nechceme, ale dítě si cestu k počítači najde samo; stačí pozorovat maminku, tatínka, sourozence a je to.
Nezbytná
Ano
Ano
Ano, v současné době je znalost práce na počítači velmi potřebná a žádaná.
Ano
Ano
Nepochybně.
V dnešní době ano
Ano
Dokonce nutná. Ředitel školy musí komunikovat s nadřízenými orgány např. v oblasti platů,

pouze přes PC. To je i v řadě jiných profesí (banky, úřady, policie, ..).
Ano
Ano
Ano
Ano
Ano
Ano
Ano, bezpodmínečně, je to komunikační prostředek zač. 3. tisíciletí.
Ano
Jistě.
Ano
Ano
Pro výuku dětí není MŠ vybavena.
Velice důležité
Ano, v dnešní době bych si troufla říct, že je přímo nezbytná
Určitě je důležitá, ale úplně stačí zařadit počítače na základní škole. Současný životní styl mladých lidí se neodmyslitelně spojil s virtuální realitou a předškolní děti mají určitě právo na to, aby jí byly ušetřeny.
Zcela určitě
Zajisté
V dnešní době jsou podmínkou
ANO
Zcela jistě

2 Jaké je počítačové vybavení Vaší mateřské školy?

Základní vybavení
1 PC
2 pro personál, 1 pro starší děti k logo hrách, prezentace fotografiích vytvořených na vycházkách
1 pro děti/1 pro personál
Není a nemáme o ně vůbec zájem, i u nás na vesnici má mnoho rodin PC doma a na úkor trávení času se svými dětmi raději rodiče pustí dětem doma PC
2 PC pro pedagogy/2 PC pro děti
Ano-pro zaměstnance
3 PC vzájemně propojené (hospodářka/ředitelka/sborovna-kde je PC pro učitelky)
K administrativě, pro práci učitelek, jsme pavilónová MŠ- chybí přístup k PC a internetu na třídách, děti s PC nepracují

Není vybavena PC
Máme 3 třídy a ve 2 je umístěn PC pro potřeby dětí
Pro personál i pro děti
Přenosný počítač, scanner, tiskárna
MŠ nemá počítače, jsme součástí ZŠ, která vlastní 4 ks.
1 počítač pro učitelky + 1 pro děti
Máme 2 počítače – jeden pro děti a druhý pro ředitelku a učitelky
Vlastníme 2 počítače stolní a 1 notebook
4 kusy starých vyřazených z Města.
Každá třída počítač pro učitelky na třídě včetně připojení na internet, ve 4 třídách jsou interaktivní tabule pro děti+ ve 3 třídách jsou počítače pro děti (škola má 5 tříd)
pro potřeby dětí naše školka počítači vybavena není
Jsme MŠ sloučená se ZŠ a sídlíme v budově ZŠ, proto máme přístup do počítačové učebny s cca 20 počítači
2 počítače
2x dětská sestava PC s výukovými programy pro děti MŠ
Pouze pro potřeby pedagogických pracovníků, ne pro dětí
Jsme čtyřtřídní MŠ, v každé třídě je jeden počítač a ve dvou třídách je počítač pro děti z projektu Kidsmart.
.PC máme pouze v kancelářích a v jedné třídě, ale spíš pro potřebu učitelky.
2 PC
dvěma
Máme jeden a ještě zastaralý
Jen 1 starší+ internet
na každé třídě 1 PC, v kanceláři hospodářky 1PC, ředitelka 1PC. Windows XP, 2003 – 2007.
Máme 3 počítače (1 ve třídě předškolních dětí)
ne
Počítač pro administrativu
ano
Máme v kanceláři školky 1 PC pro učitelské užití
3 počítače pro kancelářskou práci – ředitelka - učitelky - vedoucí stravování
Ano, máme 4 počítače: 1. pro ředitelku s internetovým bankovnictvím, matrikou v programu apod.… 2. pro vedoucí ŠJ, kde má programy na vedení ŠJ a je na laně s ředitelnou. 3. Ve třídě nejstarších dětí.

4.Noteboock pro všechny, kdo ho kdekoli potřebuje, např. učitelka ve třídě, kde má připojení k internetu.
1počítač pro ředitelku
Jeden PC v každé třídě MŠ, možnost využití PC a interaktivní tabule v ZŠ.
dobře
Máme počítač pro děti i pro učitelky
Pro výuku dětí není MŠ vybavena.
Pouze pro ředitelku a učitelku, PC pro děti nemáme
PC pro administrativu, PC pro děti nemáme
Jen pro učitelky a personál
1 PC v ředitelně školy-možný přístup pro všechny pedagogy, 2 PC pro potřeby výchovné práce s dětmi
2 PC pro děti, 1 PC pro administrativu
1 počítač pro děti (u nejstarších dětí)
2 jednotky KidSmart
2 PC

3 Můžete využívat ve Vaší mateřské škole počítače při činnostech s dětmi? (ano/ne-proč?)

Ano, jedna třída nejstarších dětí ve věku 5-6 let je vybavena PC, na kterém mohou děti pracovat
Ne, z důsledku nedostatku financí
Ano, ne však s přístupem na internet, využíváme možnost skupinových a individuálních prací (časově omezených) s výukovými programy nebo podklady připravenými učitelkami
Ano
Vím, že je dnes spousty programů vhodných pro předškolní děti, ale děsím se té doby, že než abychom s dětmi vyrazily společně do lesa, tak jim pustíme les na PC nebo formou filmu
Částečně
Ne
Ne-nemáme potřebné vybavení, v budoucnu chceme
Ne, ŠVP je založen na jiných principech a hodnotách
Ne-nemáme, ani to nepovažuji za vhodné
Ano, jako doplněk nabídky činností
Ano, je to další vjem navíc, který dětem pomáhá si zapamatovat jazyk. Podporujeme interaktivní edukativní hry na PC, občas

pouštíme dětem krátká vtipná videa v angličtině
ano-rozvoj, všeobecný přehled, stejná příležitost jako pro jiné děti, zbavení se případného strachu a nejistoty z techniky
nevyužíváme, velmi zřídka za nepříznivého počasí navštívíme učebnu, děti hrají hry na rozvoj barev, počet apod.
Ano
ano – máme speciální programy rozvíjející děti předškolního věku
Ano, používáme ho u starších dětí jako pomocný prostředek při zaměstnání, máme několik zajímavých naučných CD. Též ho využívá p. učitelka s dětmi na hodinách angličtiny.
Ano/záleží na podmínkách a vzdělanosti učitelek/
Ano a využíváme včetně interaktivních tabulí
nemáme činnosti, které by vyžadovali jako pomocníka počítač
Můžeme, ale vždy je výuka v ZŠ přednější; učitelky ZŠ nám ale na naši žádost téměř vždy vyhoví, můžeme také používat interaktivní tabuli
NE – ani nemám zájem. Televize a počítače si děti užijí dost a dost doma.
ano-viz.2.
V jedné třídě je připojen pro činnosti s dětmi s interaktivní tabulí
Ano. Počítačový program projektu Kidsmart je vytvořen pro předškolní děti a my ho často využíváme.
Při 28dětech na 1 učitelku to nelze zvládnout. Daleko přednější je naučit je nejprve sebeobsluze a výslovnosti, logopedie je nutnost. Dnešní děti tohle neovládají.
ano
Můžeme, ale nechceme.
Využíváme ho minimálně a pouze při ranních spontánních hrách – malování, vybarvování a máme 2 hry
Pouze stahuje informace (např. Obrázky apod., …) z internetu pro učitelky
Ano
Ano- skupinově- ind. -programy, které jsou výchovné a znalostní doplňují poznávání.
Ne-děti by si měly prožívat vše při praktických hrách, činnostech, být v pohybu
Ne- nejsme na to vybaveny
Ano, ale jen v malých skupinách – aby všichni viděli, ale děti jen pozorují, co je na počítači, nepracují na něm, počítač nám slouží k seznámení dětí s fakty, která nenajdeme v knihách
Ne, neusilujeme o to
Ne; nechceme je, máme jinou představu o výchově dětí
Ano, protože se s ním mohou seznámit děti, které ho doma nemají a mohou se u něj domlouvat děti na spolupráci, střídání, silní pomáhají slabším, spolu řeší

úkoly.
ne
Když je menší skupina – např. při zájmovém kroužku.
ano
Ano, především při odpoledních činnostech- máme výukové programy pro děti
Můžeme využívat PC ZŠ v obci.
Ne, ale uvažujeme o zakoupení počítače a výukových programů pro předškolní děti.
Ano, pouze pro komunikaci s rodiči, pro účetnictví, apod., ale ne přímo k používání pro děti
Ne, jsme školka M. M. a pracujeme s Montessorri pomůckami. Děti mají počítače doma a my školce pracujeme s pomůckami, ke kterým se děti jinde nedostanou.
Ano, pokud mají k PC pedagogové důvěru, pokud jsou nakloněna využívat PC při práci s dětmi a pokud jsou sami schopni PC
Ano, slouží jako doplňková metoda
Ano, ale jen v omezené míře
Ano a samozřejmě využíváme

4 Myslíte si, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku? (ano/ne – proč?)

Ano, v rozumné míře-k eliminaci závislosti na PC
Ano, jen na krátkou dobu
Ano, ale v omezené míře-učí se soustředění na problém a základním dovednostem při používání PC
Ano
Doba na nás tlačí ze všech stran, že ano, ale já mám názor takový, že nejdůležitější je pro děti předškolního věku hra a vzájemná komunikace pro zdravý vývoj dítěte
Ano, ale musí se využívat s rozmyslem
Ne-masové použití s MŠ nevidím jako dobrou záležitost, k tomu je zapotřebí s malými dětmi pracovat a v prostředí MŠ při velkém počtu dětí na jednu učitelku to nevidím smysluplné. Máme jiné priority a možnosti. Dnešní děti mají PC doma a prosedí u nich hodiny. My navazujeme vztahy mezi kamarády, jsme zaměřeny na rozvoj komunikačních schopností mezi dětmi
Ano, za daných pravidel
Myslím, že práce s PC je velice individuální, v tomto věku zastoupena plnohodnotně rodiči. Děti by v tomto věku měly být rozvíjeny spíše

v sociálních dovednostech, komunikaci, rozvíjet emocionální inteligenci.
Ne, v předškolním věku je plno důležitějších dovedností, které bychom měli u dětí rozvíjet
Ano, ale jen řízeně, cíleně a časově omezeně
Pokud je program na počítači strávený rozumně koncipován a rodiči-učiteli hlídán, je to jen dobré, je jen otázkou času, kdy elektronický přístup bude potřeba všude, dítě by mělo vědět, jak funguje
ano, samozřejmě v omezeném množství, adekvátní programy vzhledem k věku, totožné s odpovědí na otázku č. 3.
ne – děti by se měly rozvíjet hlavně v oblasti hry, motoriky, spolupráce, poznávání okolního světa apod.
myslím si, že krátký čas u počítače při hře určené pro děti společně s dospělým - ANO
Ne – jsou důležitější věci, které by děti tohoto věku měly využívat (důležitější je pro děti také pohyb)
Každopádně jsem zásadně proti bezduchým hrám na počítači. Jistě není vhodné prosedět spoustu času u monitoru, kazit si oči a páteř.
Ve vhodné formě – ano – nepřehánět to.
Ano, ale za pevně stanovených podmínek – čas, vhodné programy – většinou souvisejících s IB, které právě s dětmi probíráme.
pro vývoj dítěte ve školním zařízení si myslím, že jsou vhodnější pomůcky, než počítač
Jsou i nejsou, nebudu vypisovat, co vše počítače a výukové programy mohou dětem nabídnout a v čem všem mohou děti zdokonalit, ale myslím si, že jsou i jiné možnosti. Proti počítačům nic nemám, ale společný prožitek dětí počítače nemohou nahradit (maximálně při dívání se na pohádky)
Ne – děti mají mít především pohyb a my dospělí je stále více a více nutíme se nehýbat, je to totiž pro nás daleko pohodlnější. Posadíme dítě k televizi či k počítači a máme svatý klid.
ano, ale nesmí se jejich role přeceňovat, měla by se dodržovat doba -10minu
V omezené MÍŘE, 90% DĚTÍ MÁ JIŽ PC DOMA, PROTO V MŠ JIŽ NE
Ano, seznámení s počítačem je vhodné, protože na základní škole s ním budou pracovat.
Ano, tam, kde je to možné. (Nižší počet dětí ve třídě, pomocná síla, asistentka apod.)
ANO v omezené míře
Ano
Ano. V omezeném režimu. Domníváme se, že je zajišťován rodinou.

Pro předškoláky ano. Dala bych přednost předčítání, společenským hrám apod. (kontakt se členy rodiny- zázemí, příklad, hranice, rada při řešení, zkušenost z praxe….) Děti špatně mluví (výslovnost), málo se jim rodiče věnují, pak posadí k počítači…. Potřebují spíš komunikaci, interakci, manipulaci s předměty……. U předškoláka bych ještě nedávala
Informace děti mají i názorně + viz bod 5. Jen se musí sledovat, jak často děti u PC jsou a vybírat jim vhodné programy či hry.
Samozřejmě jsou, ale ve velmi rozumné míře-volit vždy program, který je vhodný pro tuto skupinu dětí-orientace v prostoru, barvy, zvířátka, GT, umístění předmětů, květinky …..
Ne-myšlení, postřeh, logiku mohou rozvíjet
Pokud by program na počítači přispíval k získání nových znalostí a rozvíjel osobnost dítěte nejsme proti, ale hry plné bojů a násilí považuji za nevhodné. Ze zkušeností z MŠ vím, že právě počítač mnohdy nahrazuje péči rodičů o
Ano – seznamování s technikou, ale ne hry na dlouhou dobu
Upřednostňujeme jiné formy práce s dětmi
NE; myslím, že techniky mají dost doma; ve školce se potřebují učit komunikovat, hrát si, setkávat se s knihami a mluveným slovem, prakticky si ověřovat získané znalosti,…
Ano, ale podle daných pravidel a ne moc dlouho.
ano
Při promyšleném používání ano.
Ne zcela
Ano, v přiměřené formě- jako doplněk vzdělávání – ne jako hlavní náplň
Ano, ale přiměřeně věku, času u PC a smysluplně pod dohledem dospělého. Rozvíjí jistě postřeh, rozvoj drobné motoriky. Vhodné jsou hry s barvami, tvary, třídění, zobecňování…Výběr dospělého by měl určovat smysl a výstup z činnosti, ne jen zábava a zejména ne hry se střílením, agresivitou a ubližováním, aby se v dítěti nezakódovalo, že v okolním světě je podobné chování normální normou.
Ano, ale pouze vhodných programů pro danou věkovou skupinu a v limitovaném čase.
V podstatě ano, ale pod dohledem dospělých a k cílené – vhodné zábavě - práci
Ne-děti budou mít v životě spousty možností, jak se k počítačům dostat- už na 1. Stupni ZŠ a jsme přesvědčeny, že děti ve věku od 3 do 6 let nemusí trávit čas před obrazovkou počítače, ale pro jejich rozvoj je mnohem užitečnější pracovat s reálnými materiály, učit se tak spolupráci ve skupině, mít interakci s reálným materiálem a spolužáky, rozvoj ctností a charakterových
Ve věku před nástupem do povinné školní docházky bych neprotestovala,

v dřívějším věku nevidím až takovou potřebu a nijak bych tom zvláště děti nepodporovala
Ano
Ano, ale až u starších dětí (5-6) dříve bych PC určitě nadřazovala
Já c PC v předškolním věku souhlasím a podporuji k tomu i učitelky naší školky

5 Od jakého věku byste doporučil/a dítěti přístup k počítači (proč)?

Od 5 let s jakým si vymezením a dodržováním doby, po kterou bude dítě u PC setrvávat
Od 5 let
5-6 let, ale časově velmi omezeně-maximálně 15 minut/denně. Dítě má poznávat všemi smysly a prožívat skutečnost, né virtuální situace
Od 5 let
Vždy, až to bude např. vyžadovat ZŠ-jinak si myslím, že nejni normální, když přijde nesamostatné dítě do MŠ, ale toto dítě umí perfektně ovládat počítač
5 let
Až když je dítě schopnost abstrakce, tedy kolem 9-10 let a je již schopno si vytvářet vlastní názor
Od 5 let za určitých pravidel-program, čas,…
V ZŠ-s prvními potřebami vzdělání, umět si najít informace a umět s nimi pracovat
Nejdříve od 4. Třídy základní školy. Děti už zvládají čtení a psaní, formují si vlastní myšlenky a názory
Od 4 let, za výše popsaných pravidel
Zhruba od 3-4 let. Dítě má mít počítač jako svého pomocníka, má umět ho využívat ku prospěchu. Domnívám se, že posupně se bude vyučovat z většiny času na počítačích a již dnes jsou programy pro děti natolik zajímavé, že bych se je nebála používat ve školce (viz výuka psaní na ipadu)
Nejdříve ve čtyřech letech-motorika, představivost, souvislosti, motivace
Od 2 –3 třídy, v rámci rozšiřování si již získaných dovedností a znalostí
5-6 let (viz. Odp.č. 4) požívání PC se dnes stává téměř samozřejmostí – existují výukové programy již pro předškolní + ml. školní věk, ale asi také pro mladší?!
Od 5 třídy
Velmi omezeně od 4 let

5 let – děti jsou doma na to zvyklé.
Domnívám se, že je to indiv. – dle vyspělosti a zájmu dítěte. Každá cesta k rozvoji dítěte je dobrá.
nevím
Přístup bych mu neodepřela nikdy, ale musí s tím nápadem, že chce „něco dělat na počítači“ přijít samo. Ono musí projevit svůj zájem. Rodiče, kteří udělají ze svých dětí malé závisláky, bych nejraději přetrhla. Minulý rok jsem ve školce měla takového klučíka, který každý den nosil do MŠ DVD jako Král dinosaurů a každý den se dožadoval, abychom se na ně dívaly. Byl velký problém vysvětlit to dítěti, ale také samotným rodičům. A bohužel i rodičům ostatních dětí, kteří si přáli, abychom se na DVD nedívaly vůbec. Takže jsme zkrátka zatrhly nošení DVD do školky. Ten chlapec už v MŠ není, a když si teď někdy přinesou děti pohádky (žádné násilí) není problém.
Nevím.
doma na určitou dobu-chvíli od 4 let, ale pokud ne, nic se neděje. Možná doma od 6 let
Od předškolního věku, vzdělávací programy formou hry
Doporučila bych umožnit přístup k počítači dětem ve věku 5-6 let = předškoláci. Jsou již dostatečně vyspělí.
Individual
3
Od školního. Jako doplněk k vyhledávání informací v knihách.
Až od 5 -6ti let, s dětmi se doma málo hovoří, mají špatnou slovní zásobu i výslovnost a u počítače ji nezískají
Individuální, asi mladší školní věk (vyhledávání informací, pomoc při výuce)
Od 4 - 5 let – naučí se zacházet s PC (nemají zábrany jako dospělí) a také si prostřednictvím výukových programů lépe zapamatují řadu pro život důležitých informací. Prostřednictvím vhodných her posilují svůj postřeh, soustředění.
Od předškolního věku – děti jsou rozumově vyspělejší a lépe chápou, proč to právě dělají. Nejsou špatné i soutěživé hry ve dvojicích, ve skupině – děti se učí i prohrávat.
9- 10 LET
Počítač k dnešní době patří, na trhu je i dost kvalitních programů i pro děti předškolního věku, ale preferuji pobyt venku s rodiči, četbu, pokud možno počítač jen minimálně
Asi od 5 let
Od nástupu do ZŠ, do té doby je podle mého názoru je operační jednotkou dítěte jeho vlastní
asi 12 let; vyžaduje to doba, počítače do dnešní doby patří, s tím se nedá nic dělat a děti se musí s nimi naučit zacházet. Budou je v životě potřebovat např.

v bankovním styku, komunikace s firmami, bohužel i školami, vyplňování výkazů, apod.; podle vlastní zkušenosti bych je ale nepoužívala k vypracovávání referátů a podobných domácích úkolů. Děti bezmyšlenkovitě stahují informace, kopírují je a ani neví co v nich je a nakonec se nedokážou vyjadřovat v ručně psané podobě.
Od 5 let, protože je už k tomu vyspělé.
Hned jak ho začne vnímat
Podle toho na co – výukové hry některé jsou již pro děti od 4 let.
Od 6 let
Předškolní věk (5-6) – opět pouze vzdělávací programy
Preferuji přiblížení k 5 roku, aby dítě zažilo i jiné aktivity, zejména pohybové.
Myslím, že stačí děti seznamovat s počítačem od 5 let (poslední rok předškolní docházky) a potom ve školním věku tyto znalosti prohlubovat (práce s textovými soubory a tabulky …)
Myslím, že tak od 4 let, záleží na konkrétním dítěti
10 let- ke konci 1. Stupně ZŠ
Před nástupem do povinné školní docházky
Klidně již od 4 let
Jak jsem již zmiňovala, tak kolem 5, spíše 6 roku
Kolem 5 roku bych klidně umožnila přístup dětem na PC

6 Mají Vaše učitelky možnost účastnit se kurzu pro získání dovedností pro práci s počítačem?

V současné době nemáme dostatečné prostředky na školení
Ne-finance to neumožňují
Pokud by samotné učitelky měly zájem o tyto kurzy tak ano, v současné době mají všechny minimálně základy
Ano
Dlouho jsem po tom nepátrala, ale vím, že takové kurzy jsou
Ano
Všechny učitelky umí pracovat na PC
Ano, pokud jsou kurzy nabízeny
Všechny učitelky absolvovaly kurzy pro práci na PC, TVP zpracovávají na PC, komunikace přes e-mail (mezi sebou, s rodiči)
Ne
Ano
Naše učitelky jsou všechny mladé a ke svému životu používají počítač automaticky. Pro práci v naší školce nepotřebují sofistikované programy.
Pedagogy na počítačové kurzy neposíláme. Jedním z kritérií v požadavcích na

vzdělání byla znalost práce na PC
Ano
Ano
Ano – dle zájmu
Ano
Ano
Ano jsou proškoleny
pedagogové nepracují s počítačem, ale s dětmi
Ano, mají
Ano
Ano
Ano
Ano, jsou proškoleny.
Ano
Ano
Všechny ho absolvovaly.
Možnost mají, ale jsme finančně limitováni
Ano
Mají, ale nevyužívají, protože mají PC doma a tak s ním již pro svou potřebu zacházet umí. Účastnily se dříve – před r. 2000.
Ano
Ano
Ano mají a využívají je
Ano
Ano
Ano, patří to k rozvoji jejich dovedností a rozšiřování znalostí
Ano, ale nevyužívají ani ty, co jsou zdarma,nechtějí tomu věnovat čas a brání se, že to není jejich povinnost doplňovat školní dokumentaci na počítači , natož ho využívat ve své práci. S dětmi, nebo že ředitelka nemá právo na ně delegovat úkoly spojené s komunikací na počítači – četba nabídek a vyřizování objednávek např. akcí,divadel,výletů a domluvy s veřejností na počítači..Tento názor mají středoškolačky.Vysokoškolačka to chápe jako nezbytnost a studium ji na používání PC připravilo.
Ano mají
Ano
Ano, mají.
Ano
Bohužel v současné době, není v našem okolí možnost vzdělávat se v oblasti IT – pouze individuálně
ano

Nemají možnost (finance)
Dostatečně proškoleny
Nepřipravujeme, počítače nemáme
Nemají, není nabídka
Ano, ale všechny učitelky jsou dostatečně proškoleny
Ano
Všechny učitelky podstoupily proškolení v oblasti jednotek KidSmart

7 Jak řešíte organizaci při práci s počítačem?

Děti mohou pracovat na PC při volné hře, dobu řešíme pomocí přesýpacích hodin
----
Pokud je to ve třídě, děti si vytvořily pravidla samy a také je samy kontrolují a vyžadují
Při malém počtu dětí- většinou o volné hře

Využíváme ho občas při individuální práci s dětmi

Neřeším
PC je využíváno ráno a odpoledne při volných hrách dětí. Učitelka vybere programy, které doplní momentálně probírané téma, nebo po dohodě s dětmi. Vždy sleduje obsahový rozvoj. Skupinka dětí, dle svého zájmu sleduje práci jednoho dítěte na PC a po časovém úseku se děti u PC pravidelně střídají.
Náš portál školky běží kompletně elektronicky, docházka, nemoci dětí atd. Učitelka si může kdykoli během dne vyhledat na internetu např. recept, který ten den s dětmi realizují. Děti mohou nahlížet
Pedagog pracuje s PC v době svých příprav na vyučování. Děti pracují ve skupinkách pod dohledem pedagoga
Střídáme se nebo pracujeme doma na svém PC
Na počítači děti pracují pouze v malých skupinách – tzn. Ráno než se děti sejdou, nebo odpoledne. Děti rády sledují i práci ostatních a střídají se.
Po ukončení krátké hry či po skončení 5min. limitu se děti vystřídají
individuálně
těžko
Práce indiv. – děti dle indiv.plánů, kolektivní – v návaznosti na práci na interaktivní tabuli. Je stanoven čas. Výsledky jsou ukládány do portfolia dítěte.

na počítači komunikuji s rodiči jako ředitelka, učitelky ve volném čase sbírají podklady pro výuku
Při výukovém programu jsou u počítače vždy dva a střídají se po určitém čase cca10min, vzájemně si mohou radit při plnění úkolů
Učitelky mají k dispozici počítač ředitelky, ale raději využívají svůj doma, pro práci pro školku.
skupinové činnost, hra na PC musí souviset s probíraným tématem nebo něco procvičovat
Využívají PC v době nepřímé práce s dětmi, PC s interaktivní tabulí v průběhu přímé práce s dětmi
Jednotlivé děti mají stanovený čas na hru na počítači a střídají se. Toto probíhá při ranních hrách a odpoledních zájmových činnostech.
Neřešíme
Kdo má zájem
Neřešíme.
Samostatně, podle zájmu dětí
U nás děti samy u PC nepracují (Jsme vesnická MŠ, věková různorodost, děti už od 2let,málo místa, málo peněz, málo času-jedna uč.)
Ve třídě se děti střídají po skupinkách. Pokud je to součást řízené činnosti (např. poznávání ptáčků), tak sledují všichni obrázky a pí. učitelka dává dětem informace. Při opakování již samy děti poznaly a určovaly, o kterého ptáčka jde. Při hrách si pí. učitelka děti vybírá – kdo ještě nebyl a chtěl by nebo za odměnu. Při individuálním vzdělávání – např. přiřazování barev, tvarů, počtu, atd. pracuje jedinec, ostatní se dívají nebo si hrají (obvykle ráno).
Učitelky zařazují práci s počítačem při hrách, ale i při organizované práci. Společenské hry také při odpoledních činnostech, když je méně dětí ve třídě.
neřešíme
Administrativní práci mimo přímou činnost s dětmi. Tvorba programů pro děti, plakátů, diplomů, ale i hledání podnětů a materiálů pro práci s dětmi
4-5 dětí s učitelkou – prohlížení obrázků, komentář k obrázkům, hledání informací
neřešíme

Přesýpací hodiny oddělují čas a děti se střídají. Silnější v páru vede slabšího, je mu „učitelem“ tím, že ho kontroluje
Ne počítači pracuje pouze ředitelka
V MŠ děti přímo s PC nepracují, jen při kroužku na interaktivní tabuli.
PC má vedoucí stravovny svůj, ředitelka svůj, učitelky na každém patře – každá jako samostatný uživatel včetně internetu

Počítač pro učitelky kdykoliv k dispozici
Osvědčila se kooperace dvou dětí, maximálně tří dětí u jednoho PC. V našich podmínkách možnost pro nejstarší děti odpoledne mezi 13 až14 hodinou, případně při aktivitách ZŠ pro budoucí prvňáčky v době od 14,30 do 15,30 hodin.
Pokud bychom počítač pro děti měli, určitě bychom hlídali čas, který na něm děti tráví. Dle našich poznatků tráví děti na počítači (nebo u televize) doma mnoho času a bohužel často u nevhodných programů.

Neřešíme, počítač nemáme
Práci na PC zařazujeme pouze jako individuální činnost v rámci volných činností dětí
Organizaci řešíme pomocí přesýpacích hodin
Využíváme individuálně
Děti si organizují činnosti samy, učitelka hlavně kontroluje strávený čas u PC

8 Volíte hry nebo výukové programy pro Vaši mateřskou školu podle nějakých kritérií?

Ano, dáváme přednost doporučeným programům, které vhodným způsobem rozvíjí kompetence dětí

Ne, s výukovými programy pracuje až od doby, kdy nám do školy bylo integrováno postižené dítě a tyto programy přešly i na ostatní děti
Podle ŠVP naší MŠ

Volíme výukové hry, ale nesmí vycházet z toho, co PC zvládnou, neboť nejsou nejmladší

Volíme programy z nabídky pro mateřské školy-klidné a výukové programy. Hry, které sledují rozvoj např. paměti, postřehu, sociální tolerance, posilují etické hodnoty
Pokud je program schválen britským curriculum systémem, nebo pokud děti baví a my je považujeme za dobré, jsou to nejlepší kritéria.
Programy musí být motivační, zábavné, smysluplné. Nenásilnou formou děti

zaujmout a stimulovat je k využití vlastního potenciálu
Volíme výukové programy, kritéria jsou podpora, rozvoj určité nabízené oblasti
Výukové programy pro předškolní děti – hudební, angličtinu, poznávací – barvy, tvary, zvuky, čísla……
Dle věku dětí, vhodnosti, vkusnosti, cíle rozvíjení…
ano
Ano podle rámcového programu pro MŠ
Ano – doplněk IB, vhodnost vzhledem k věku dětí.
pracujeme podle rámcového programu pro MŠ ČR
Především podle daného tématu, které se právě probírá. Před 4lety jsem ukončila také studium na vysoké škole obor Učitelství pro MŠ a psala jsem bakalářskou práci také o počítačích, a už tam jsem zmínila myšlenku, že by se mi moc líbilo mít k dispozici výukové programy s různými tématy. Pro začátek by stačilo jaro, léto, podzim a zima. Zda budete mít zájem, mohu Vám svoji bakalářskou práci poslat mailem.
Nevyužíváme.
Viz. 7.
Ano, vybíráme vhodné programy dle nabídky firem pro děti předškolního věku PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU,
Využíváme hry a výukové programy z projektu Kidsmart
Zaměřujeme se především na logopedii.
ano
Ne
Věková hranice a účelnost

Spíše výukové programy.
Podle věku, podle úrovně,náplně,tak,aby doplňovaly náš program – učivo,které právě dětem nabízíme. Ale před počítačem má přednost mluvené slovo,počítač je skutečně v MŠ jenom malý doplněk učiva.

Veškeré aktivity volíme v souladu s ŠVP. Snažíme se hledat kvalitní programy a vhodné hry.
Nemáme žádné hry ani výukové programy, stahujeme potřebné podklady z internetu.
nevolíme

Neznám jich moc, ale vím, že se dají využívat k různým tématům. Uvažujeme i o interaktivní tabuli, kterou už mají děti ve škole v 1. třídě. Je to otázka času a

peněz.,
neřešíme
Přiměřené věkem, vhodné pro činnost v kroužku nebo pro zápis do ZŠ.
neřešíme
Volba podle věku i obsahu
Vybírám vzdělávací program v souvislosti s přípravou na vstup do 1. třídy a ŠVP, např. „ Alik jde do školy, AJ pro předškoláky apod.viz bod 4.
Dle zkušeností jiných mateřských škol.

Volíme výukové programy
Doporučení ze strany ostatních školek, rodičů, odborníků
Ano, podle doporučený ostatních školek
Volíme programy jednotky KidSmart

Přílohy č. 7

Konkrétní odpovědi odborníků z pedagogicko-psychologické poradny

1. **Myslíte si, že v dnešní době je znalost práce na počítači potřebná?**

Ano, zaručeně
Ano, spíše nezbytná
Ano
Rozhodně
Ano, dokonce bych řekla, že je přímo nezbytná
Samozřejmě
Ano
Ano
Ano, určitě
Ano
ANO. Stále více služeb a kontaktů je poskytováno touto technologií.

2. **Myslíte si, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku? (ano/ne – proč?)**

Ano, ale v omezené míře. Časově do ½ hodiny denně a vybírat vhodné programy (př. Učební a výukové programy)
Ano, před nástupem do povinné školní docházky, by se dítě klidně mohlo začít seznamovat s počítačem. PC bych doporučovala zařadit tedy kolem 5-6 roku.
Ano, ale musí být dodržovány určité podmínky, jako je přiměřený čas trávený dětmi na PC, vhodně zvolené výukové programy a hry
Ve vhodné formě ano, ale nesmí se to moc přehánět z hlediska času
Pokud pracujeme s vhodnými programy tak ano. Musí se jasně dodržovat stanovené podmínky.
Myslím si, že na PC mají děti dostatek času v dalším období, takže podle mého názoru není potřebné zatěžovat PC už v tomto období.
Pokud je práce na PC dobře ošetřena, tak ano
Podle mého názoru nejsou počítače vhodné pro tento věk, děti na to mají dostatek času v pozdějším věku, ale pokud již tedy zařazujeme PC do programu dětí a dodržujeme správné podmínky, tak by dětem podle mého názoru neměly ublížit
Ano, kolem 5 roku už dítě dokáže pracovat samostatně, ale je zde potřeba dospělé osoby, aby dítě vedla a usměrňovala
Pro některé činnosti ano, ale je potřeba dodržovat časové podmínky a jiné další zásady při práci na počítači
ANO. Existují vhodné stimulační hrové programy.

3. **Od jakého věku byste doporučil/a dítěti přístup k počítači (proč)?**

Od 5 roku. Pro děti je potřeba nejdříve si osvojit práci s konkrétnem (kreslení, modelování) než se dostane do virtuálního světa
Kolem 5 roku, aby dítě zažilo nejprve jiné aktivity (zejména pohybové)
Od 5 roku, záleží samozřejmě na individualitě dítěte. Pokud má dítě o PC zájem, tak mu tuto možnost neodpíráme, pokud naopak dítě nemá zájem o PC, tak mu ho v žádném případě nenutíme.
5 let
4-5 let, kdy je dítě schopno relativně pracovat samostatně a dokáže pochopit některé zákonitosti.
Podle mého názoru, by se děti s PC měly seznamovat nejdříve na 1. stupni základní školy, spíše až na 2. stupni
5-6 let (poslední rok před nástupem do základní školy)
V předškolním věku bych PC doporučila až kolem 6 roku, v nejlepším případě bych PC posunula až na 1. stupeň základní školy
5-6 let (poslední rok, před nástupem do povinné školní docházky)
5-6 let
Nelze hovořit o DOPORUČENÍ – spíše o TOLERANCI používání počítačů - individuálně – v období předškolního věku – nezanedbat socializaci v dětském kolektivu, u počítače být vždy v interakci s rodičem (dítě nesmí být u PC samotné)

4. **V případě, že souhlasíte s názorem, že jsou počítače vhodné pro děti předškolního věku, myslíte si, že patří i do mateřských škol? (ano/ne – proč?)**

Ano, lze využít pro nácvik zrakového a sluchového vnímání, logopedický výcvik, apod.,…Rozhodně nepatří do prostředí mateřských škol počítačové hry, typu střílečeк, skákaček, brutálních
Ale, v dnešní době je veliká škála programů, které mohou dítěti předškolního věku pomoci. Musíme však hlídat čas strávený dětmi na PC, aby děti nevysedávaly u PC moc dlouho. Z hlediska času bych doporučila asi 20. minut denně.
Ne, počítače bych doporučila spíš pro domácí prostředí, kde se rodiče mohou dítětem plně věnovat. Pokud v mateřské škole, tak s jasně stanovenými pravidly a vyžadovat dodržování těchto pravidel
Ano
Ano, mohou usnadnit práci učitelkám

Ne, ale mohou být i prospěšně (administraci apod.,…), ale pro děti rozhodně ne
Ano, ale PC bych zařadila spíše do rodinného prostředí, kde se rodiče mohou dítěti věnovat individuálně, což v mateřské škole při dnešním počtu dětí moc dobře nejde
Ano, ale samozřejmě v omezené míře
Ano, ale v mateřské škole jde spíše o seznámení dětí s počítačem, nelze zde mluvit o nějaké systematické výuce, PC pro děti je jen jako doplněk
Mohou sloužit jako vhodná pomůcka pro učitelku, netypická metoda
ANO – pokud jsou využívány racionálně.

5. V čem, podle Vašeho názoru, by mohla práce s počítačem ohrozit dítě předškolního věku?

Není-li výběr práce na počítači korigován, jsou sledovány nevratné změny na psychice dítěte. Práce na PC nerozvíjí některé podstatné oblasti ve vývoji člověka
Rozhodně dlouhé vysedávání u PC škodí očím, pohybovému aparátu. Musí se kompenzovat jinými činnostmi
Např. problémy se správným vnímáním prostoru, času, problémy vizuomotorické koordinace, nedostatek pohybu, poškození zraku
Pokud dítě dlouhodobě vysedává u PC je zde riziko nedostatek pohybu (toto musí být kompenzováno), poškození zraku, dítě si vytváří špatné návyky
Špatný vývoj z hlediska fyziologie. Je známé, že PC škodí zraku,…
Mohou se vyskytnou problémy pohybového aparátu, osifikace je ještě nedokončená, tak se mohou vyskytnout problémy i zde, samozřejmě, že zde hrozí problémy spojeny s psychikou dítěte
Nebezpečí je zde veliké
Pokud nebudou dodržovány podmínky časové, psychosociální atd., tak samozřejmě nebezpečí hrozí, ale pokud rodiče či učitelka pečlivě dodržují stanovené podmínky a pravidla, tak si nemyslím, že by počítače mohly nějak nezávratně ohrozit
Nejen, že dlouhým vysedáváním se kazí zrak a je nedostatek pohybu, ale mohou zde nastat i poruchy psychického původu a to např. u akčních her, kdy dítě má velký problém rozlišit realitu a fikci, mohou zde do určité míry nastat i poruchy osobnosti dítěte
Je zde samozřejmě otázka zraku, pohybového aparátu, samozřejmě pokud nevolíme vhodné programy pro děti předškolního věku, mohou být následky

daleko rozsáhlejší
Problémem je, pokud je u počítače dítě ponecháváno samo, pokud u něj tráví mnoho času (v tomto věku více, než cca 2x15 min. za den), pokud nemá dostatečný kontakt s vrstevníky (počítač na úkor her s dětmi), Přetížení podněty, sociální izolace.

6. **Setkáváte se ve Vaší praxi s problémy, které mohla způsobit činnost na počítači? S jakými?**

Ano, docela bohužel i často. Nemohu uvést konkrétní příklady, ale často to jsou problémy spojeny s motorikou, prostorovou orientací, slovní zásoby, výslovnost, atd.,…
Ano, v dnešní době stále častěji
Ano, ale není jasně prokázané, že tyto problémy způsobují práce PC. Jsou to problémy, které podle mého názoru způsobují všechny média (televize, rádio, časopisy,…)
Ano
Někdy ano
Ano
Ano, v dnešní době se s těmito problémy setkáváme stále častěji
Ano, tyto děti mají často problémy rozlišit fikci a skutečnost, některé děti v důsledku práce na PC, mají problémy s komunikací
Ano s problémy, které u dětí vznikly prací na PC, se setkávám, ale jen výjimečně a to např. problémy s motorikou celkově (jemná hrubá), ale také problémy s vizuomotorikou
Ano, setkávám se i s dětmi, které v předškolním věku mají vybudovanou lehkou závislost na počítači a při volné hře se nedovedou zabavit jinak, ke své hře vyhledávají hlavně počítač
ANO. Vyčerpání z nedostatku spánku, nedostatek fyzické aktivity – pohybová neobratnost, ochablost, sociální neobratnost, zanedbávání školní práce i školní docházky, vyhrocení konfliktů s rodiči…

7. **V čem vidíte na internetu největší nebezpečí pro děti?**

Toto musí být samozřejmě ošetřeno, jinak by dítě nemělo mít přístup k PC, nebezpečí je zde až příliš veliké
Děti předškolního věku nepotřebují přístup na internet
Přístup k nevhodným hrám, které rozhodně nejsou vhodné pro děti předškolního věku (př. Akční hry, střílečky,…)
Děti mají přístup ke všemu (nevhodné stránky, sociální sítě, hry,…)
Internet musí být ošetřen ze strany rodičů nebo mateřské školy, dospělá osoba musí kontrolovat, jaké stránky dítě na internetu navštěvuje

Přístup k nevhodným informacím
Dětem bych přístup na internet nepovolila, podle mého názoru je pro děti předškolního věku až příliš nebezpečný
Toto musí být samozřejmě ošetřeno ze stran rodiče či učitele v mateřské škole
Na internetu děti mohou navštěvovat nevhodné stránky, nebezpečí je zde i ohledně sociálních sítí
Jako problém vidím to, že děti se skrze počítač a internet dostanou ke všem informacím a to tedy i informacím, které zaručeně nejsou vhodné pro děti předškolního věku
Média preferují informace související s trestnou činností a zjevným akutním ohrožením, což je kontakt dítěte s psychicky narušeným jedincem prostřednictvím internetu zjevněji, než dopady narušeného denního režimu, sociálních kontaktů a nezdravý životní styl na život dítěte.